

हिन्दुको नाममा नाबालिकालाई ओसारपसार

गाडी खरिदको मुद्दा विशेष अदालतमा दर्ता

बृहत्तरका पूर्व कार्यकारी निर्देशक ठाकुर सहित ९ जनामाथि अख्तियारको मुद्दा

टुडे समाचारदाता
वीरगञ्ज । हिन्दु बनेर काठमाण्डुकी एक नाबालिकालाई ललाई फर्काई भारतको दिल्लीतर्फ लैजाँदै गरेका एकजना मुस्लिम युवकलाई भारतीय सुरक्षाकर्मीले पक्राउ गरेको छ ।
केही दिन अघि काठमाण्डुबाट बेपत्ता भएकी एकजना १३ वर्षीय बालिकालाई शेख रिजवान आलम भन्ने युवकले दिल्ली लैजाँदै गरेको अवस्थामा रक्सौल भन्सार नजिकैबाट भारतीय सुरक्षाकर्मीले नियन्त्रणमा लिएको हो । शेख आलम हिन्दु बनेर स्टार मेकर एपमा साथी बनाएर सो नाबालिकसँग विवाह गर्ने राम्रो जागिर लगाइदिने प्रलोभन देखाइ दिल्ली लगेरहेको क्रममा पक्राउ गरिएको बताइएको छ ।
नेपालको प्रमुख आर्थिक नगरी वीरगञ्जसँग जोडिएको भारतीय सहर रक्सौल सीमानाकामा भारतीय सीमासुरक्षा बल (एसएसबी) चुभेनाइल एड सेन्टर र डंकन अस्पतालको न्याय नेटवर्क परियोजनाको संयुक्त अपरेसनमा उक्त १३ वर्षीया नेपाली किशोरी सहित मानव तस्कर आलमलाई पक्राउ गरेको छ ।
दिल्लीमा जागिर र विवाहको

भुटो प्रलोभन देखाउने युवक भारत बिहार राज्यको पूर्वी चम्पारणका शेख रिजवान आलमले तस्करी गर्न लागेको एसएसविले बताएको छ । रक्सौल कस्टम नजिकै पहाडे मूलकी केटी र मधेशी मूलको केटा देखेपछि शङ्का लागेर संयुक्त टोलीले खोजतलास गर्दा मानव तस्करीको घटना सार्वजनिक भएको हो ।
स्टार मेकर एपमाफँट आलमसँग मित्रता भएपछि प्रेम सम्बन्धमा परित्त भएकी नाबालिकाले खुलासा गरिन् । रिजवानले उनलाई दुई पटक काठमाण्डुमा भेटेका थिए । भारतीय मानव तस्करी रोधी इकाईले किशोरीलाई सुरक्षित राखी आलमलाई आवश्यक कारवाहीको लागि रक्सौल स्थित हैरिया थानामा बुझाएको छ । हैरिया थानामा रिजवान माथि एफआईआर दर्ता भइ अनुसन्धान जारी रहेको मोतीहारी जिल्ला प्रहरी प्रमुख एसपी सुवर्ण प्रभातले बताएका छन् । उनले यस्ता घटना रोक्न सीमाक्षेत्रमा खटिएका नेपाली सुरक्षाकर्मीलाई चनाखो हुन माइती नेपालले सुझाव दिएको छ ।
पछिल्लो समय नेपाली बालिकालाई विभिन्न प्रलोभनमा पारी भारतको विभिन्न प्रान्तमा लैजाने घटना बढेको छ ।

टुडे समाचारदाता
काठमाण्डु । चरम भ्रष्टाचार हुने आरोप लाग्दै आएको बृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद्का पूर्व निर्देशक बलराम ठाकुरसहित ९ जना विरुद्ध अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले बिहीबार विशेष अदालतमा मुद्दा दायर गरेको छ ।
बृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद् का तत्कालीन कार्यकारी निर्देशक ठाकुर, प्रशासकीय अधिकृत चिरञ्जीव ढुंगाना, लेखा अधिकृत सावित्री गिरीसहित ९ जनामाथि अख्तियारले मुद्दा दर्ता गरेको छ ।
उनीहरूले सार्वजनिक रकम हिनामिना गरी भ्रष्टाचार गरेको आरोपमा अख्तियारले विशेष अदालतमा आरोपपत्र दायर गरेको छ ।
ठाकुरले कार्यकारी निर्देशकको रूपमा कार्यरत रहँदा (२०७५ मंसिर ५ देखि २०७९ मंसिर ४ सम्म) पदको दुरुपयोग गरी भुट्टा कागजात तयार गरेर, सार्वजनिक खरिद प्रक्रिया नजपनाइ, बजेट दुरुपयोग गरेर र श्रीमतीको नाममा गाडी खरिद गर्नसमेत कार्यालयको रकम प्रयोग गरेर भ्रष्टाचार गरेको अख्तियारले विशेष अदालतमा दर्ता गरेको छ ।
आयोगको अनुसन्धानमा ठाकुरले स्कारापियो गाडी (बा १३ च २०३७) श्रीमती इन्दुलेखा कुमारी ठाकुरको नाममा

खरिद गरेका थिए । त्यसका लागि कार्यालयको नाममा अन्य व्यक्तिसँग भुट्टा सम्पत्तीता गरी सोही नामको खातामा १० लाख रूपैयाँ चेकमार्फत भुक्तानी गरेको पाइएको आयोगका सहायक प्रवक्ता देवी प्रसाद थपलियाद्वारा जारी प्रेस विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ ।
गाडी भाडामा लिएको भुटो विवरण देखाई इन्धन, मर्मत र भाडा शीर्षकमा गरी करिब २० लाख रूपैयाँ गैरकानुनी रूपमा निकास ठाकुरले लिएको देखिएको सहायक प्रवक्ता थपलियाले जनाएका छन् ।
सार्वजनिक खरिद नियम विपरीत ठाकुरले जनकपुर यात्री निवासको मर्मत सम्भार र सौन्दर्यीकरण कार्य

उपभोक्ता समितिमार्फत गराउने निर्णय गराएको आयोगले आरोप लगाएको छ ।
गेट निर्माण र सौन्दर्यीकरणको काम ठेकेदारमार्फत गराएर उपभोक्ता समितिको नाममा रकम निकास गराएर त्यसबाट २ लाख रूपैयाँ फेरि गाडीको भुक्तानीमा प्रयोग भएको पाइएको सहायक प्रवक्ता थपलियाले बताएका छन् ।
तत्कालीन कार्यकारी निर्देशक ठाकुरले अन्य ८ जनासँग मिलेमतोमा कूल ५१ लाख ७१ हजार ८ सय ४४ रूपैयाँ ७४ पैसा रकम हिनामिना गरेको आयोगले ठहर गरेको छ । आयोगले उनीसँगै उनकी श्रीमती इन्दुलेखा कुमारी ठाकुर, परिषद्का कम्युटर अधिकृत कृष्ण मुरारी सिंह, लेखापाल सावित्री गिरी,

प्रशासकीय अधिकृत चिरञ्जीविराज शर्मा ढुंगाना, सवारी चालक चिक्की कुमार चौधरी, उपभोक्ता समिति अध्यक्ष विजय कुमार यादव र कोषाध्यक्ष बबिता देवी साह, ठेकेदार जितेन्द्र कुमार यादवलाई प्रतिवादी बनाएको छ ।
अख्तियारले ठाकुरमाथि ५१ लाख ७१ हजार ८ सय ४४ रूपैया ७४ पैसाको बिगो कायम गरेको छ । लेखापाल गिरिमाथि ३० लाख ७२ हजार ८ सय ४४ रूपैया, प्रशासकिय अधिकृत ढुंगानामाथि १० लाख १ हजार ८ सय ७६ रूपैया, कम्युटर अपरेटर कृष्णमुरारी सिंहमाथि १४ लाख ९९ हजार रूपैयाँ, उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष विजय कुमार यादव र कोषाध्यक्ष बबिता देवी साहमाथि २० लाख ९९ हजार रूपैयाँ र

ठेकेदार जितेन्द्र कुमार यादवमाथि २ लाख रूपैयाँको बिगो कायम गरेको छ ।
बृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद् पछिल्लो केही कार्यकालदेखि काम भन्दा विवाद र आर्थिक अनियमिततामा अल्मिस्ने गरेको देखिन्छ ।
तत्कालीन कार्यकारी निर्देशक ठाकुरले मधेश प्रदेश सरकारबाट १२ करोड रूपैयाँ जानकी मन्दिर लगायतका केही मठमन्दिर सौन्दर्यकरणका लागि निकास गराएर आर्थिक अनियमितता गरेको आरोप लागेको थियो । तर त्यो मुद्दा हाल तामेलीमा राखिएको बताइएको छ ।
बृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद्को स्वाभिमता रहेको यात्री निवासको ठेक्का पनि ठाकुरकै कार्यकालमा लागेको हो । सो ठेक्काको विवाद अझै सुल्फिएको छैन ।
बृहत्तरका वर्तमान अध्यक्ष शितल साह कित्ते जालसाजी मुद्दामा फरार भएका छन् । उनले कार्यकारी निर्देशकको हस्ताक्षर कित्ते जालसाजी गरेको अभियोगमा उनी विरुद्ध पक्राउ पुर्जी जारी भएको छ ।
पक्राउ पुर्जी जारी भएपछि अध्यक्ष साह फरार रहेका छन् । बृहत्तरमा कार्यरत कर्मचारीहरूको तलब पनि साहले डेढ वर्षदेखि रोकेका थिए । बृहत्तरमा कार्यरत कर्मचारीहरूमाथि विभिन्न निकायमा कयौँ मुद्दाहरू दर्ता रहेका छन् ।

मधेश प्रदेशको राजधानी सांस्कृतिक नगरी

जनकपुरधाम स्थित होटल

ANJANI SUITE

तिथेसताहरु

- लक्जरीयर्स रुमहरु
- ठुलो पार्किङ
- जनकपुरधामको रमणीय दृश्य देखिने रुफटप रेस्टुरेन्ट
- EV चार्जिङ स्टेशनको व्यवस्था
- मल्टीब्यूजन्ट रेस्टुरेन्ट, पार्टी हल, कन्फरेन्स हल
- विमानस्थलबाट पिकअप एण्ड ड्रपको व्यवस्था

सम्पर्क

८८५८०३०५०१, ८८५८०१७५८९

हनुमान मार्ग, कपालमोचनी सर,

जनकपुरधाम-८, धनुषा

सूर्यज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीमा बीमा गर्नु भएका सम्पूर्ण महानुभावहरूका लागि जरुरी सूचना

सूचना प्रकाशित मिति : २०८२ १०३ १०६

सूर्यज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा जीवन बीमा गरी कम्पनीसँग आवद्ध हुनु भएकोमा सम्पूर्ण बीमिगत महानुभावहरूमा यस सूर्यज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स परिवारको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद तथा आभार व्यक्त गर्दछौं । तपाईंले यस कम्पनीमा बीमा सम्बन्धी कारोबार गर्दा निम्न लिखित कुराहरूमा ध्यान दिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

- बीमालेखको शर्त तथा सुविधा बमोजिम निश्चित समय पश्चात प्राप्त हुने अर्वाध भुक्तानी रकम वा अन्य कुनै पनि दावी रकम भुक्तानी लिनको लागि कम्पनीमा सम्पर्क गर्नुहोस ।
- बीमालेख नविकरण समयमै नगरेमा बीमालेख व्यतिर भई बीमाशुल्कमा विलम्ब शुल्क समेत लाग्ने तथा बीमा रक्षावरण नहुने हुँदा आफ्नो बीमालेखको नविकरण मितिहरू यकिन गरि निर्धारित समयमा नविकरण बीमाशुल्क भुक्तानी गर्नुहोस । बीमालेखको नविकरण रकम अनलाइन मार्फत वा नजिकको शाखा कार्यालयमा गई भुक्तानी गर्न सक्नुहुनेछ ।
- रु. १००,०००/- भन्दा बढि रकमको बीमाशुल्क भुक्तानी गर्दा नगदमा कारोबार नगरि, कम्पनीको नाममा जारी एकाउण्ट पेयी चेक, अनलाइन माध्यम वा अन्य कुनै बैकिङ्ग प्रणालीबाट मात्र गर्नुपर्नेछ । कुनै पनि रकम भुक्तानी पश्चात कम्पनीबाट भुक्तानी रसिद लिनु नबिसर्निहोस साथै भुक्तानी पश्चात आफ्नो मोबाइलमा कारोबार भएको पुष्टी बारे मेसेज आए नआएको यकिन गर्नुहोस ।
- सूर्यज्योति लाइफको मोबाइल एपबाट आफ्नो बीमालेखको बारेमा तथा अन्य आवश्यक विवरण सजिलै प्राप्त गर्न सक्नुहुनेछ । मोबाइल एपमा रजिस्टर / लग इन गर्न तपाईंको मोबाइल नम्बर कम्पनीमा रहेको नम्बर सँग मिलेको हुनुपर्दछ ।
- बीमालेख धितो बापत यदि कुनै कर्जा लिनु भएको छ भने कर्जाको व्यज निर्यामित रूपमा भुक्तानी गर्नु पर्ने हुन्छ ।
- बीमालेख तथा कम्पनीको महत्वपूर्ण जानकारीहरू तपाईंको मोबाइल वा इमेल मार्फत दिइने हुनाले आफ्नो व्यक्तिगत विवरणहरू : मोबाइल नम्बर, इमेल, स्थायी तथा अस्थायी ठेगाना, इच्छाएको व्यक्तिको नाम इत्यादि कम्पनीमा रहेको विवरणसंग दुरुस्त मिलेको हुनु पर्दछ । कम्पनीमा रहेको यस्ता विवरणहरू मिलेको वा नमिलेको बारे यकिन गरि सो विवरणहरू अध्यावधिक गर्नको लागि कम्पनीमा सम्पर्क गर्नुहोस ।

माथि उल्लेखित कुनै पनि किसिमको सेवाको लागि वा मोबाइल नम्बर तथा अन्य विवरण अध्यावधिक गर्नको लागि वा अन्य कुनै पनि जानकारीका लागि निम्न माध्यमहरूबाट कम्पनीमा सम्पर्क गर्न सक्नुहुनेछ ।

- support@suryajyotilife.com
- Whats App/Viber - 9802332902
- SuryaJyoti Life Facebook Page or Facebook Messenger
- Land Line Number- 01-4545941/4545942
- Toll Free No: 16600160000
- नजिकको शाखा कार्यालय

 SuryaJyoti

जीवनको लागि

सूर्यज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

कोविन्दय कार्यालय, शान्ता प्लाजा, ज्ञानेश्वर, काठमाण्डौ

वेबसाइट : www.suryajyotilife.com

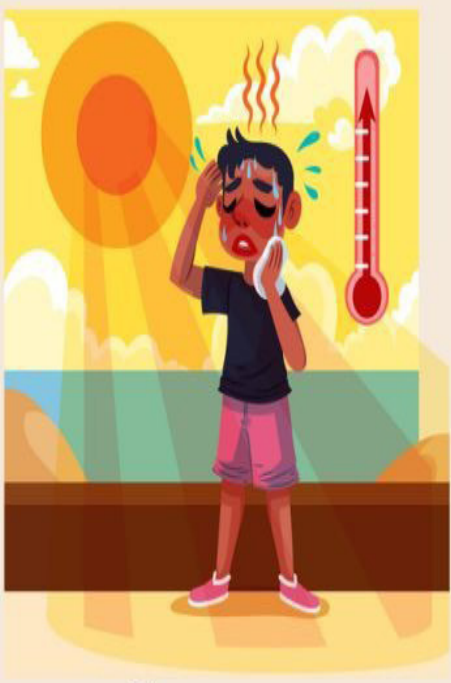
जल तथा मौसम विज्ञान विभागले तापक्रम बढेसँगै तराईका जिल्लाहरूमा तातोहावा लु चल्न सक्ने सम्भावना रहेको र यसले स्वास्थ्यमा असर पार्न सक्ने भएकाले सचेत रही सुरक्षाका उपायहरू अपनाउन अनुरोध गर्दछौं ।

तातोहावा लु बारे बुझौ र बच्न सुरक्षाका उपायहरू अपनाऔ ।

तातो हावा तथा लु लाग्दाका असरहरू

- हृदयको गति तीव्र हुने
- शवासप्रश्वास र रक्तचाप कम हुने
- शरीरबाट पसिना ननिस्कने
- ठाउको अत्यधिक दुख्ने
- चक्कर लाग्ने, अचेत हुने
- शरीरको तापक्रम १०४ डिग्री फरेनहाइट भन्दा बढी हुने
- छाला सुक्खा, रातो र तातो हुने

गर्मीमा स्वास्थ्यको विशेष हेरचाह गरौं । उल्लेखित असरहरू देखिएमा बिरामीलाई तुरन्त नजिकैको अस्पताल लैजाऔं ।

पिपरा गाउँपालिका

पिपरा, महोत्तरी, मधेश प्रदेश

युवतीको छुरा प्रहारबाट युवक गम्भीर घाइते

टुडे समाचारदाता
लहान । सिरहामा युवतीले युवकमाथि छुरा प्रहार गरेको छन् । जिल्लाको गोलबजार नगरपालिका-४ गोलबजारस्थित एक घरमा बिहीबार युवकमाथि छुरा प्रहार भएको हो । गोलबजार-२ की १७ वर्षीया अनिशा मण्डलको चक्कु प्रहारबाट गोलबजार-१३ का २४ वर्षीय अशोककुमार महतो घाइते भएका छन् । अशोक यहाँ कोठा भाडामा लिएर बस्दै आएका थिए । युवती ती युवकको कोठामा आएर केही समय बसेको र त्यसपछि घाँटीसहित शरीरका अन्य भागमा छुरा प्रहार गरेको सिरहा प्रहरीले जनाएको छ । युवकको गोलबजारस्थित एक निजी अस्पतालमा उपचार

भइरहेको छ । सिरहा प्रहरीका अनुसार घराभित्र हल्लाखल्ला भएपछि स्थानीयहरू घराभित्र पस्दा युवती घराभित्रैको भन्याइ हुँदै छतमाथिबाट हाम फालेकी थिइन् । उनको पनि शरीरमा चोट लागेको देखिएको र उनको सिरहास्थित प्रादेशिक अस्पतालमा उपचार

एलडिसी स्ट्रोन्तितबाट सिर्जित अवसरको क्षेत्र पहिचान र दिगो व्यवस्थापनमा लाग्न आग्रह

काठमाण्डु । उपप्रधानमन्त्री एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले विकासशील मुलुकमा नेपालको स्ट्रोन्तितबाट सिर्जना हुने अवसरका क्षेत्र पहिचान र तिनको दिगो व्यवस्थापनका लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा लान राष्ट्रिय योजना आयोग र विषयगत मन्त्रालयलाई आग्रह गर्नुभएको छ । आयोगले विहिबार आयोजना गरेको 'अतिक्रम विकसित मुलुकको समूहबाट विकासशील समूहमा स्ट्रोन्तित: चुनौती र आगामी योजना' विषय राष्ट्रिय कार्यशालालाई सम्बोधन गर्दै उहाँले स्ट्रोन्तितलाई दिगो बनाउन सोही योजना र अन्य क्षेत्रगत नीतिहरूमा आन्तरिकीकरण तथा अन्तरआबद्धता गर्दै कार्यान्वयनमा लैजानुपर्ने आवश्यकता औल्याउनुभयो । “स्त्रोन्तित पश्चात अन्तरराष्ट्रिय व्यापार, विकास सहायता परिचालन, दिगो विकास लक्ष्यको कार्यान्वयन, सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रको प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि, विपद् तथा जलवायु परिचर्न व्यवस्थापनलागतका आर्थिक र प्राविधिक विषयमा थप दायित्व सिर्जना हुनेछ”, उपप्रधानमन्त्री पौडेलले भन्नुभयो, “यसका निमित्त तौने तहका सरकार, निजी

क्षेत्र, गैरसरकारी क्षेत्र र विकास साभेदारबीचको समन्वय र सहकार्य जरुरी छ ।” दिगो विकास र नेपालले लिएको विकासका लक्ष्य प्राप्तिका लागि ठूलो मात्रामा लगानीको आवश्यकता रहेको उल्लेख गर्दै उहाँले विदेशी लगानीको आप्रवाह तथा विकास सहायता परिचालनमा देखिएको प्रवृत्ति र संरचनागत समस्यालाई दृष्टिगत गरी सरकारले विकास वित्तको आवश्यकता पूरा गर्न वैकल्पिक विकास वित्त परिचालनसम्बन्धी विधेयक संसदा पेश गरेको स्पष्ट पार्नुभयो । “सहायता परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउन वैदेशिक सहायता परिचालन नीति, २०८२ जारी भएको छ, लगानीको वातावरण सुधार गर्न निजी क्षेत्रको सहकार्यमा लगानीसँग सम्बन्धित विभिन्न कानुन परिमार्जन गरिएको छ”, पौडेलले भन्नुभयो, “यसबाट वैदेशिक लगानी आप्रवाह र निजी लगानी विस्तार भई पूर्वाधार निर्माण र आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार हुने अपेक्षा गरिएको छ ।” अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारलाई दिगो बनाउन नेपालको निर्यात क्षेत्र वृद्धि गर्नुमैमा जोड दिँदै उहाँले उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि, व्यापारको देशगत विविधीकरण, भौतिक सम्पत्ति संरक्षण र प्रवर्द्धन, द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय व्यापार

सम्झौता कार्यान्वयनमा अग्रसर हुन आग्रह गर्नुभयो । विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको असरबाट नागरिक र अर्थतन्त्रको उत्थानशीलता विकास गर्नु नेपालका लागि चुनौतीपूर्ण देखिएको उहाँको भनाइ छ । “नेपालले कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिएको दिगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्ने, हरित अर्थतन्त्रको विकास गर्ने, जलवायुसम्बन्धी विश्वव्यापी कोषको पहुँच कायम गर्दै उत्थानशीलता विकास गर्नुपर्छ”, उपप्रधानमन्त्री पौडेलले भन्नुभयो, “यसका लागि आवश्यक पर्ने उच्च लागत र प्राविधिक दक्षताका लागि नेपाललाई विकास साभेदार र विश्व समुदायको सहयोग आवश्यक छ ।” उहाँले उच्च र दिगो आर्थिक वृद्धि, रोजगार सिर्जना, गुणस्तरीय मानव पूँजी विकास, हरित अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन, सामाजिक समावेशीकरण एवं लगानी तथा व्यापार प्रवर्द्धनका माध्यमबाट नेपालले आर्थिक वृद्धिको मार्गमा रहेका चुनौतीलाई सामना गर्न सकिने बताउनुभयो । सो चुनौती समाधान गर्न सरकार, निजी क्षेत्र, सहकारी, गैरसरकारी तथा समाजिक सङ्घसंस्था एवं विकास साभेदारबीचको सहयोग र सहकार्य अभू घनिष्ठ बनाउनुपर्नेमा उहाँले जोड दिनुभयो । रासस

द्वन्द्वमा यौन हिंसा उन्मूलनका लागि अन्तरराष्ट्रिय दिवस

काठमाण्डु । द्वन्द्वमा यौन हिंसा उन्मूलनका लागि अन्तरराष्ट्रिय दिवस नेपालमा पनि विविध कार्यक्रम गरी मनाइएको छ । यौन हिंसा पीडितका लागि न्याय र पीडकका लागि जवाफदेहिताको माग गर्दै हरेक वर्ष जुन १९ तारिखमा यो दिवस मनाइन्छ । द्वन्द्वको समयमा हुने यौन हिंसालाई अन्त्य गर्न, पीडितको न्याय सुनिश्चित गर्न र यस्ता अपराध गर्नेलाई दण्डित गर्ने उद्देश्यसहित यो दिवस मनाइन्छ । यस दिवसले राज्य, समाज र अन्तरराष्ट्रिय समुदायलाई द्वन्द्वकालीन यौन हिंसाविरुद्ध ऐक्यबद्धता जनाउन जिम्मेवारीलाई स्मरण गराउँदै आएको छ । संयुक्त राष्ट्र सङ्घको महासभाले सन् २०१५ जुन १९ देखि यस दिवसलाई मनाउने घोषणा गरेको हो । संयुक्त राष्ट्र सङ्घका अनुसार द्वन्द्व-सम्बन्धित यौन हिंसाको अन्त्य गर्ने आवश्यकताका बारेमा जागरूकता जगाउन तथा विश्वभर यौन हिंसाका पीडित र बाँचेकाहरूलाई सम्मान गर्न यस दिवसले सहयोग पुर्याउँछ । द्वन्द्व-सम्बन्धित यौन हिंसाले युद्ध वा द्वन्द्वसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष जोडिने महिला वा पुरुषमाथि गरिएको बलात्कार, यौन दासत्व, जबर्जस्ती गर्भधारण, गर्भपतन, विवाह र यस्तै

गम्भीर प्रकृतिका कुनै पनि यौन हिंसालाई बुझाउँदछ । यसले यौनशोषण वा हिंसाको उद्देश्यले द्वन्द्वको समयमा गरिने मानव बेचबिखनलाई पनि समेट्दछ । द्वन्द्वसम्बन्धी यौन हिंसाले पीडितलाई शारीरिक र मनोवैज्ञानिक रूपमा आघात निम्त्याउने तथा यसको असर परिवार र समुदायलाई समेत पुग्तीसम्म परिहरेन हुन्छ । नेपालमा २०६३ सालमा शान्ति सम्झौतामा हस्ताक्षर गरिएको यतिका वर्ष बितिसकदा पनि द्वन्द्वसँग सम्बन्धित यौन हिंसाका पीडितको न्यायिक माग अझै पनि सम्बोधन हुन नसकेको राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगले जनाउँदै आएको छ । सत्यनिरूपण तथा मेलमिलाप आयोगका अनुसार सशस्त्र द्वन्द्वकालमा घटित मानव अधिकारका गम्भीर उल्लङ्घन तथा मानवताविरुद्ध घटनाहरूसँग सम्बन्धित विभिन्न प्रकृतिका गरी जम्मा ६३ हजार ७१८ थान उजुरी आयोगमा दर्ता भएका छन् । त्यसमा बलात्कार तथा यौनजन्य हिंसा विषयमा ३१४ उजुरी परेका छन् । द्वन्द्वसम्बन्धित यौन हिंसाका धेरै घटना डर, लाज र अपराधित्व सेवाका कारणले दर्ता नभएका अधिकारकर्मीहरूले बताउँदै आएका छन् । रासस

‘जनताले तिरेको कर नेताहरूको भुँडी भर्नको लागि हो ?’

टुडे समाचारदाता
काठमाण्डु । आम जनता पार्टी (आजपा) का अध्यक्ष प्रभु साहले बजेटको असमान वितरण गरेर सरकारले अन्याय गरेको बताएका छन् । बिहीबार प्रतिनिधिसभाको बैठकमा बोल्दै गर्दै उनले नेताहरूको क्षेत्रमा बजेट खन्याउने र बाँकी जनताहरू हेरेको हेरे हुने अवस्था रहेको उनले बताए । देशको बजेट नेपाली जनताको रगत पसिनाबाट बनेको पनि उनले सरकारलाई स्मरण गराए । देशको बजेटमा सबैको समान लगानी रहेको बताउँदै उनले विनियोजन पनि समान हुनुपर्ने बताए । उनले भने, ‘एउटा व्यापारीकोमा गएर हामीले पैसा दियो भने उसले पैसावापत सामान दिन्छ । एउटा मजदुरले कहाँ गएर काम गर्यो भने काम गरेवापतको ज्याला पाउँछ । नेपाली जनताले तिरेको करको चाहिँ रिटर्न चाहिन्छ कि चाहिँदैन ? सबै नेपाली जनताको समान हक हो कि होइन ? यदि समान हक छ भने म सोध्न चाहन्छु- अहिलेको

१९ खर्ब ६४ अर्ब रुपैयाँलाई यदि १६५ निर्वाचन क्षेत्रमा बाँडियो भने ११ अर्ब ९० करोड रुपैयाँ हुन्छ । यस्तो अत्याचार किन भयो ? नेताजीको क्षेत्रमा पूरै बजेट खन्याइयो, अरु सांसदहरू हेरेको हेरैँजस्तो भयो । नेपाली जनताले तिरेको कर नेताहरूको भुँडी भर्नलाई हो ? जनताहरू हेरेको हेरैँ हुने नेताजीहरू मालामाल हुने । यो असमानता देखिएको छ । सरकारले न्याय गरिरहेको छ कि अपराध गरिराखेको छ ? नेपाली जनतासँग पैसा लिने रिटर्न

नदिने ?’ नेपाल चलाउन नेता बनेको कि नेपाल बेच्न नेता बनेको भन्ने प्रश्न खडा भएको उनले बताए । नेपाली जनताले अहिले सौँच्चै नेतृत्व हो कि चोर हो भनेर खोजीरहेको उनले बताए । जनताले सबै दिनुपर्ने र बजेटभने एक ठाउँमा मात्रै खन्याउने प्रवृत्तिको अन्त्य हुनुपर्ने उनले बताए । नेता साहले नेतृत्वलाई चोरको संज्ञा दिँदै चोरहरूको हातबाट देशलाई मुक्त गराउन आवश्यक भएको बताए ।

समसामयिक विषयमा सरकारको ध्यानाकर्षण

काठमाण्डु । प्रतिनिधिसभाको विहिबारको बैठकमा सांसदहरूले निजामती विधेयक, दाउन्ने सडक निर्माण, मानव बेचबिखन, दलितमाथि हुने विभेदलगायत समसामयिक विषयमा संसद् र सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनुभएको छ ।

बैठक प्रारम्भ हुनासाथ राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वप्ता) का हरि ढकालले वालिङ नगरपालिका-१० का वडाध्यक्षले रास्वप्ताका नेता मेघ आलेमाथि आक्रमण गरेकाले निजमाथि कानुनी कारबाही गर्न माग गर्नुभयो । अवैध रूपमा भइरहेको नदी दोहनको विरोध गरेकाले उहाँमाथि आक्रमण गरिएको सांसद ढकालले सुनाउनुभयो ।

त्यसअघि उक्त दलका सांसदहरू आफ्नो आसनबाट उठेपछि सभामुख देवराज घिमिरेले सांसद ढकाललाई बोल्न समय दिनुभएको थियो । पार्टीले ‘भिजिट भिस’लगायत विषयमा आफ्ना माग पूरा नभएसम्म विरोध जारी रहने उहाँले बताउनुभयो ।

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) का हितराज पाण्डेले निजामती सेवा विधेयक र विद्यालय शिक्षा विधेयक यथाशीघ्र छलफल गरी अधि बढाउनुपर्ने माग गर्नुभयो । राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) का ज्ञानबहादुर शाहीले मानव बेचबिखनाविरुद्ध सबै एकजुट भएर लाग्नुपर्ने बताउनुभयो । ‘भिजिट भिस’ प्रकरणका सम्बन्धमा छानबिन समिति गठन हुनुपर्ने माग गर्दै उहाँले समिति नबन्दासम्म पार्टीको विरोध जारी रहने उल्लेख गर्नुभयो ।

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत समाजवादी) का राजेन्द्र पाण्डेले राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिबाट सर्वसम्मत रूपमा पारित भएर आएको सङ्घीय निजामती सेवा विधेयक २५ जना सचिवले रोकेको भन्दै निजहरूले राजीनामा दिए पनि काम अधि बढ्न नसकेकामा

गुनासो गर्नुभयो । उहाँले उक्त विधेयकका सम्बन्धमा शीघ्र आवश्यक प्रक्रिया अधि बढाउन माग गर्नुभयो ।

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले) का वासुदेव घिमिरेले दाउन्ने क्षेत्रको १४ किलोमिटर खण्डमा हिलोका कारण आवागमनमा समस्या भएकाले यथाशीघ्र मर्मत गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । नेपाली कांग्रेसका कान्तिका सेजुवालले जुम्लामा असिनापानीले स्याउखेतीमा क्षति भएका किसानले बिमाबापतको रकम नपाएकाले बिमा कम्पनीलाई रकम भुक्तानी गर्न तथा आवश्यक कारबाही गर्न माग गर्नुभयो । सांसद अमरेशकुमार सिंहले दलितमाथि विभेद तथा दलित बालिकामाथि बलात्कार हुँदा पनि अपराधीलाई कारबाही नभएकामा सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनुभयो । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत समाजवादी) का अमरबहादुर थापा र प्रकाश ज्वालाको भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयको बजेटले देलेखलगायत जिल्लालाई सम्बोधन नगरेकाले असन्तुष्टि जनाउनुका

साथै अवैध रूपमा रुसी सेनामा नेपालीलाई पठाइएका तत्काल फिर्ता ल्याउन माग गर्नुभयो । **सरकारको प्रतिनिधित्व नमएपछि ‘रुलिङ’ गर्न सांसदको माग**

विनियोजन विधेयक, २०८२ को सम्बन्धित शीर्षकमा भइरहेको छलफलमा मन्त्रालयका मन्त्रीलगायतका अधिकारीहरू उपस्थित नभएकाले सरकारलाई रुलिङ गर्न सांसदले माग गरेका छन् । प्रतिनिधिसभाको बैठकमा वन तथा वातावरण, कृषि तथा पशुपक्षी विकास र कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयसँग सम्बन्धित खर्च कटौतीको प्रस्ताव प्रस्तुत गर्नुहुँदै सांसद प्रभु साहले मन्त्रालयगत रुपमा विनियोजित बजेटका विषयमा छलफल हुँदा सरकारको प्रतिनिधित्व नभएकाले रुलिङ गर्न सभामुखसँग माग गर्नुभएको हो । खर्च कटौती प्रस्तावका प्रस्तावक सांसद अमरेशकुमार सिंहले कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिलामन्त्री र न्यायाधीशहरूको ‘कल डिटेल’ सार्वजनिक

गर्न माग गर्नुभएको थियो । सांसद सिंहको मागमा आपत्ति जनाउँदै कांग्रेस सचेतक सुशीला थिङले बिना प्रसङ्ग संसद् को नियमावली विपरीत आएको भनाइ संसद्को अभिलेखबाट हटाउन माग गर्नुभएको थियो ।

सभामुख देवराज घिमिरेले सचिवालयका कर्मचारीलाई सो विषयमा निर्देशन दिनुभएको थियो । सांसद दुर्गा राईले राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिबाट पारित भएको निजामती विधेयक अधि नबढेकामा आपत्ति जनाउनुभयो । सांसद प्रेम सुवालले सरकारको प्रभावमा न्यायालय परेकाले सम्बन्धित क्षेत्रबाट निर्वाचित गराएर न्यायधीशको नियुक्ति गर्न माग गर्नुभयो ।

सल्लाघारीमा दूध सङ्कलन केन्द्र बन्द गरिएकामा फेरि सुरु गर्न, कृषि उत्पादन भण्डारण गर्न प्रत्येक स्थानीय तहमा स्थान बनाउन पनि उहाँले माग गर्नुभएको थियो । चुरे दोहन रोक्ने कर्णालीको जडीबुटी संरक्षण गरिनुपर्ने भनाइ सांसद सुवालले राख्नुभयो । रासस

ज्योतिष-मार्गदर्शन
प्रसिद्ध ज्योतिषगुरु ई बिबेक

मेघ : दैनिक काम अधि सुरुको दर्शन गर्नु आवश्यक देखिन्छ । दिन सहज रहनेछ ।

वृष : कला र गला प्रदर्शन गर्नका लागि उपयुक्त समय छ ।

मिथुन : तपाईंको राशिमा चन्द्रमा पुगेकाले दिन सहज रहनेछ ।

कर्कट : शुभग्रहको प्रभावले अद्वैताशिनको दोष खासै देखिने छैन ।

सिंह : शिक्षामा गरेको लगानीबाट फाइदा हुनेछ ।

कन्या : परिवारसँग बसेर रमाइलो गर्ने अवसर मिल्नेछ ।

तुला : मुल त्रिकोणमा चन्द्रमा पुगेका कारण शिक्षामा गरेको लगानी सफल हुनेछ ।

वृश्चिक : बिहान अठ्ठै भए पनि दिउँसाँपछि सोचेको काम बनेछ ।

धनु : थोरै लगानी गरे पनि व्यापारमा फाइदा हुनेछ ।

मकर : शुभग्रहहरूको प्रभावले साढेसातीको असर नदेखिने योग छ ।

कुम्भ : साना कुराले भन्फट उत्पन्न हुनेछ ।

मीन : गणेशको स्मरण गर्दै दिनको सुरुवात गर्दा काममा सफलता मिल्नेछ ।

गुरुजीसङ जन्मकुण्डली हस्तरेखा परामर्श लानी
9812005378

महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

जनकपुरधाम ०४१

बारुणा यन्त्र	५२००११	विद्युत फ्युज शाखा	५१०८३४, ५१०८३५
प्रहरी (हण्टीङ्गलाईन)	४२००९९, ४२०२९९, १००	साह केबुल	५२४७२२
एम्बुलेन्स (रेडक्रस)	१०२	जानकी केबुल	५२३७२८
एम्बुलेन्स (मेडिकल कलेज)	५२६०९०, ५२६०९१	म्याक्स टीभी	०४१-५१०८९७, ९८०१६६८६५२
एम्बुलेन्स (हिमालय युवा क्लब)	९८०४८५११२६	नगर सेफ्टी टैंक सफाई सेवा	५२१२६२
अञ्चल अस्पताल	५२००३३	मुजेलिया प्रहरी चौकी	५२०७५०
जनकपुर सिटी हस्पिटल भानुचोक	५२५०११, ५२५८९९	सशस्त्र प्रहरी मुजेलिया	५२७२१३, ५२७८००
नेपाल शिक्षक संघ (एम्बुलेन्स)	९८०१६४४४५५, ९८५४०२८२९६	बुद्ध एयर	५२५०२२
जानकी हेल्थकेयर सेन्टर रामानन्द चोक	५२५३४१	यति एयरलायन्स, शिवचोक	५१०३०१, ५१०३०२
रक्तसंचार (रेडक्रस)	५२०८७०	९८५८९३३३४, ९८५८९३३४३	
ॐ शक्ति अध्ययन अनुसन्धान केन्द्र (एम्बुलेन्स)	९८५४०२७४३४	होटल मानकी	५२००५९, ५२३८५४
कृष्णा नर्सिङ्गहोम	५२१९१८	होटल रामा	९८०१६२००६५, ९८०१६२००६४
विरेन्द्र डेन्टल हेल्थ केयर	५२८४३७	वेलकम होटल	०४४-५५००३४
आँखा अस्पताल	५२०३९७	गौतम होटल, बर्दिबास	०४४-५२००७०
रेडियो टुडे (९१ मेगाहर्ज)	९८०१६२६०२६	जलेश्वर अस्पताल	०४४-५२०००९
एयर पोर्ट	५१००५८, ५१००५२	प्रहरी (जलेश्वर)	०४४-५२०१००
		एम्बुलेन्स (जलेश्वर)	०४४-५२००६६, ५२०१६६
		विद्युत (जलेश्वर)	

जानकी मन्दिर
प्रत्येक दिन

बिहान ढोका खुल्ने समय : ०५:०० बजे

बिहान पूजा आरती : ०७:०० बजे

बिहान ढोका बन्द : १२:०० बजे

अन्न क्षेत्र : नि:शुल्क भोजन

दिउँसो ढोका खुल्ने समय : ०४:०० बजे

सन्ध्या पूजा आरती:सौभाग्य : ०७:३० बजे

राम मन्दिर
प्रत्येक दिन

बिहान ढोका खुल्ने समय : ०५:०० बजे

मंगल आरती : ०७:३० बजे

महाप्रसाद भोग : १२:०० बजे

दिउँसो ढोका खुल्ने समय : ०३:३० बजे

सन्ध्या पूजा आरती सौभाग्य : ०७:०० बजे

रात्रि भोग : ०९:०० बजे

पट बन्द : ०९:१५ बजे

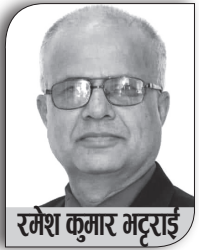
अन्यत्र गरेको पापबाट जनकपुरधाममा मुक्ति पाउन सकिन्छ । जनकपुरधाममा गरेको पापबाट मुक्ति पाउने स्थान अन्यत्र छैन ॥

सम्पादकीय

गरौं योग, रहौं निरोग

अन्तर्राष्ट्रिय योग दिवसको अवसरमा नेपालको वीरगञ्जमा अवस्थित भारतको महावाणिज्य दूतावासले विभिन्न शहरहरूमा योग चेतना अभियानको रूपमा कार्यक्रमहरू आयोजना गरेको छ । महावाणिज्य दूतावासले आयोजना गरेको योग शिविरहरूमा उत्साहजनक रूपमा सबै पक्षका मानिसहरूको सहभागिता रह्यो । सबै रोगको स्थायी निदान योग नै रहेको चिकित्सा विज्ञानले समेत सिद्ध गरिसकेको छ । योगले रोगलाई निर्मुल गर्न सक्छ । रोगसित लड्ने शक्ति शरिरमा बढाउँछ । मानसिक र शारीरिक रूपमा मानिस स्वस्थ रहन्छ । अतिव्यस्त जिवनमा विभिन्न प्रकारका रोगहरु लामे उच्च जोखिम रहेको छ । तर त्यसलाई रोक्न योगको माध्यमबाट सम्भव हुन्छ । दैनिक योग गर्नेहरु योग नगर्नेहरूको तुलनामा धेरै बढी स्वस्थ रहेको देखिन्छ । योगले जिवन शैलीलाई सहज बनाउँछ । अनेक प्रकारको विकृतिबाट मुक्त गराउँछ । मानसिक तनाव कम गर्ने र स्वस्थ विचारका लागि योग अत्यन्त उपयोगी मानिन्छ । भारतको प्रस्तावलाई संयुक्त राष्ट्र संघले स्वीकार गर्दै अन्तर्राष्ट्रियरूपमा नै योग दिवस मनाउने निर्णय गरेको थियो । त्यस अनुसार संसारभरि नै जुन महिनाको पहिलो हप्ताभरि योग सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरूको आयोजना गरी मनाइन्छ । नेपालमा पनि योग दिवसको अवसरमा विशेष योग शिविरको आयोजना गरिन्छ । हुन त नेपालमा योग अत्यन्त लोकप्रिय भइसकेको छ । धेरै मानिसहरु योग गर्छन् । योगप्रतिको आकर्षण अझ बढाउन योग सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम र योग शिविरहरूको आयोजना गरिन्छ । वीरगञ्जस्थित महावाणिज्यदूतावासले हरेक वर्ष योग दिवसको अवसरमा विभिन्न शहरहरूमा विशेष योग शिविरको आयोजना गर्छन् । योग शिविरहरूको आयोजनाले सचेतना बढाउने काम गर्छन् । योगप्रतिको आकर्षण बढाउन विशेष योग शिविर र विशिष्ट व्यक्तिको सहभागिताले मद्दत मिल्छ । भारतमा योग गुरु स्वामी रामदेवले जनजन सम्म योगको महत्व बुभाएका छन् । योगले जिवनलाई अनुशासित बनाउन मद्दत गर्छ । योगको महत्वलाई जनजनसम्म पुर्‍याउन भइरहेको प्रयास अत्यन्त सार्थक र उपलब्धिमूलक देखिएको छ । योगलाई निरन्तरता दिन आवश्यक छ । केही समय योग गर्ने र फेरि छाडिदिने प्रवृत्तिले धेरै लाभ हुने देखिदैन । तर निरन्तर रूपमा गर्नेहरूका लागि योग अत्यन्त लाभदायी भएको छ । नेपालमा योगाभ्यासमा सहभागिता बढाउन भइरहेको प्रचारमूलक योग शिविरहरूले मद्दत मिल्नेछ । नेपालमा पनि संस्थागत रूपमा योग शिविरहरु सञ्चालन भइरहेका छन् । योग सम्बन्धी धेरै संघसंस्थाहरु सक्रिय रहेका छन् । योगलाई जनस्तरसम्म पुर्‍याउन पालिकाहरूमा समेत आयुर्वेद विभाग अन्तर्गत योगाभ्यासको कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गर्न थालिएको छ । योगलाई सबै तहको सरकार र अन्य समाजिक संघसंस्थाहरूले पनि विशेष महत्व दिएर जनजनसित जोड्न आवश्यक छ । भारतको महावाणिज्य दूतावासले गरिरहेको प्रयास अत्यन्त प्रशंसनीय छ ।

निष्क्रिय कर्जा लुकाएर हैन, वास्तविक देखाएर समाधान खोजौं

रमेश कुमार भट्टराई

पोखरा, वीरगन्ज र काठमाडौँका होटल व्यवसायीहरूले ऋण तिर्न नसक्दा व्यवसाय बिक्री गर्नुपर्ने अवस्था आएको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको कमजोर कर्जा नीति, नाफाको लोभ र खराब सुपरिवेक्षणले निष्क्रिय कर्जा बढेको निष्कर्ष छ।

नयाँ गभर्नरले साना तथा मझौला व्यवसायीलाई कर्जा प्रवाहमा जोड दिँदै बैंकहरूलाई वास्तविक निष्क्रिय कर्जा देखाउन निर्देशन दिएका छन्।

पोखराका एक जना होटल व्यवसायीको कारोबार राम्रै चलेको थियो। तर, कोरोना महामारीपछि ब्याज तिर्न गाह्रो भयो। ४ वर्षको बीचमा एक पटक मात्र उनले ब्याजको दश प्रतिशत तिरेका छन्। बैंक म्यानेजरले भनेपछि असार मसान्तको दिन उनले उक्त ब्याज राति ११ बजे लगेर दिएका थिए। अब त लिएको कर्जा पनि डेढी भइसक्यो। आम्दानीले सावौं ब्याज तिर्ने नसकिने अवस्था रहेकाले होटल बिक्री गर्नु बाहेक उनको अर्को विकल्प छैन।

वीरगन्जका एक जना उद्योगपतिले चालू पुँजी गाइडलाइन परिवर्तन भइसकेपछि लिएको कर्जा तिर्न सकेनन्। बैंकले बढी भएको चालू पुँजी कर्जा आफैँ ठर्म लोभमा परिणत गरिदियो। ठर्म लोन तिर्न नसकेपछि कर्जा सूचना केन्द्रमा डिफल्ट सूचीमा परे भने अरू कारोबार पनि गर्न पाएनन्। उनी भन्छन्, 'चाहेर पनि केही गर्न सकिएको छैन।'

काठमाडौँका अर्का एक होटल व्यवसायीले बैंकको लहलहेमा लागेर आवश्यकताभन्दा बढी कर्जा लिए। सावौं किस्ताको त कुरै छैदैन, ब्याज तिर्न पनि उनले सकेका छैनन्। होटल प्रोजेक्ट बाहेक अरू धितो पनि दिएका थिए, बैंकले हरेक पटक व्यक्तित्व कर्जा दिँदै तीन-चार वर्षदेखि कर्जा नियमित गर्दै आइरहेको छ। कर्जा बढेर कहाँ पुगिसक्यो। अब त होटल बिक्री गरेर सडकमै आउने अवस्था बनेको उनको गुनासो छ।

निजगढतिरका एक जना उद्योगी नयाँ उद्योग गनतिर लागे। जग्गा किन्न बैंकले कर्जा दियो, प्याक्ट्री बनाउन पनि दियो अनि मेशिनरी खरिद गर्न पनि कर्जा दियो। आफूसँग भएको पुँजी जग्गा, भवन र मेशिनरीमा थप्दै गए। दुई वर्षको ब्याज पुँजीकृत गरिदियो। एक वर्ष भयो तिर्न सकेको छैन। चालू पुँजी नर्दिँदा अब कसरी प्याक्ट्री चलाउने र कर्जा तिर्ने भन्ने पीडामा उनी छन्।

यी माथिका घटनाहरू उद्योगी व्यवसायीको पीडाको यथार्थ हो। बैंक तथा वित्तीय संस्थाको असमझदारी र असहयोगले निष्क्रिय कर्जा बन्न बाध्य बनाएको अवस्था हो। यहाँ कतिपय अवस्थामा उद्योगपति व्यवसायीको अज्ञानता, अव्यवस्था, महत् वाकाङ्क्षा र अटेरीपनले कर्जा निष्क्रिय बनाउन

भूमिका खेलेको छ। तर, अधिकांश घटनामा बैंक वित्तीय संस्थाको कमजोर कर्जा नीति, नाफा गर्ने लोभ, कमजोर सुपरिवेक्षण, कडा असुली नीतिको कमीले कर्जालाई खराब कर्जा बनाउन मद्दत गरेको छ।

निष्क्रिय कर्जा बढ्नुको मूल कारण

बढ्दो निष्क्रिय कर्जाको मुख्य दोषी ऋणीभन्दा पनि ऋण दिने बैंक वित्तीय संस्था हुन् भन्दा फरक नपर्ला। पाउनेले त जसरी पनि बढी लिन खोज्छ। तर, दिनेले कति दिनु पर्ने हो, सदुपयोग हुन्छ कि हुँदैन, फिर्ता हुन्छ कि हुँदैन, कसरी दिने भनेर सोच्ने हो नि। विगतमा बैंक वित्तीय संस्थाको चुक्ता पुँजी एकै पटक अस्वाभाविक रूपमा बढाइयो। पुँजी बढेअनुसार व्यापार बढाउन बैंकरहरूलाई दबाव परेको थियो। कोरोना महामारीपछि अत्यधिक बढेको तरलता बैंक वित्तीय संस्थाले शाखाहरूमाफत र कर्परेट ग्राहकलाई प्रेसर दिएर ऋण प्रवाह गरेका थिए। भएको ऋणीलाई कर्जा थप्दै गए र नयाँलाई पनि आवश्यकताभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरे।

उद्योगी व्यवसायीले पनि सजिलै पाएको कर्जा शेयर, घरजग्गा, गाडी, प्रतिफल नआउने व्यवसायमा लगाए। दुर्भाग्य भनौं—त्यसपछि आर्थिक गतिविधिमार् शिथिलता आउन थाल्यो। उद्योग व्यवसाय कम क्षमतामा चल्न थाले, बिक्री कम हुँदै गयो। बिक्री

बैंकिङ स्रोतको ६०/७० प्रतिशत ठुला सय-दुई सय व्यापारीको कब्जामा गइसकेको छ। अब निम्न र साना मझौला व्यवसायीमा कर्जा प्रवाह गरेर आर्थिक गतिविधि चलायमान गर्नु जरुरी छ। यस्तो बेलामा निर्देशित क्षेत्रमा लगानी गर्ने सीमा खारेज गर्ने बैंकरको माग बेतुकको देखिन्छ। यसलाई अझ कडाइका साथ लगानी गर्न बाध्य पारिनु पर्छ।

भए पनि असुली हुन छाड्यो। लगत्तै शेयर बजार र घरजग्गामा अस्वाभाविक गिरावट आयो। नतिजा—बैंक ऋणको सावौं ब्याज उठ्न कम भयो। उद्योगी व्यवसायीको दबाबमा तथा राहतको नाममा केन्द्रीय बैंकले रिसेड्युल र रिस्क्वरिडको सुविधा दियो। व्यवसायमा मन्दी सुरु भइसकेको थियो। सँगै केन्द्रीय बैंकले चालू पुँजी कर्जा निर्देशिकामा गरेको परिवर्तन, घरजग्गा र शेयर कर्जामा गरेको कडाइ, जोखिम भारमा वृद्धि, लगायत नियन्त्रात्मक उपकरण पनि लागू गर्दै गयो। परिणामतः आर्थिक गतिविधि भन्न भन्न शिथिल हुँदै गयो। कर्जा असुली हुने छाड्यो र निष्क्रिय कर्जा निरन्तर बढ्दै गयो। तर, स्थितिलाई भयावह नदेखाउन तथा साबिकको ५ प्रतिशतको पीसीआर लामे सीमा नबढाउन बैंकरहरूले निष्क्रिय कर्जाको तथ्यांक लुकाएर सधैं कम-कम देखाउँदै गए। निष्क्रिय कर्जा कम भएकोले राष्ट्र बैंक र सरकारले

पनि खासै चासो लिएको थिएन। बैंकरहरू पनि धेरै थोरै लाभार्थी बाँड्न पाएकै थिए, मख्व नै थिए।

तर, निष्क्रिय कर्जाको फोहर जति छोपे पनि यसको असर बिस्तारै वित्तीय प्रणालीमा देखिन थाल्यो। ब्याजदर एकल बिन्दुमा आउँदा पनि नयाँ कर्जा प्रवाह हुन छाड्यो, पहिलेको कर्जा बिस्तारै असुली कम हुँदै गयो। धितो लिलामी स्वीकार गर्ने कोही भएन। बैंकिङ प्रणालीमा दीर्घकालीन जोखिम बढ्ने सम्भावना देखिन थाल्यो। अब बल्ल बैंकर हरूलाई चिन्ता बढ्यो र निष्क्रिय कर्जा व्यवस्थापनको लागि राष्ट्र बैंक र सरकारलाई गुहारन थाले। र अब वास्तविक निष्क्रिय कर्जा नदेखाई समस्या समाधान नहुने देखेपछि नयाँ आएका गभर्नरको साथ खोज्न व्याकुल बनेका देखिन्छन्।

निष्क्रिय कर्जाको आजको अवस्था

बैंक वित्तीय संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जा ५५ खर्ब ६८ अर्ब पुगिसकेको छ। यसमध्ये ५० अर्बजति गैर-बैंकिङ सम्पत्ति र ५.२४ प्रतिशत निष्क्रिय कर्जा पुगिसकेको छ। ५.२४ प्रतिशत आजको आर्थिक मन्दीको अवस्थामा त्यति डरलाग्दो र चिन्ताजनक होइन। यो व्यवस्थापन गर्न सकिने हुन्छ। किनकि सबै निष्क्रिय कर्जा खराब हुँदैनन्। स्थिति सहज हुनेबित्तिकै ५० प्रतिशतभन्दा बढी नियमित गराउन सकिन्छ।

तर, यहाँ प्रश्न उठिरहेको छ—के बैंकहरूले

देखाएको निष्क्रिय कर्जा वास्तविक हो त? कोरोना महामारीपछिको निरन्तरको आर्थिक मन्दी, नयाँ कर्जा प्रवाह हुन नसकेको अवस्था र असुली कम हुँदै गएको स्थितिमा यो ५.२४ प्रतिशत निष्क्रिय कर्जा पक्कै पनि वास्तविक होइन। अहिलेसम्म बैंकरहरू कम्फर्ट जोनमा थिए। उनीहरू सर्ट भिजन लिएर हिँडिरहेका थिए। सावौं ब्याज नउठेको अवस्थामा पनि थप कर्जा दिएर हुन्छ कि कर्जा रिसेड्युल र रिस्क्वरिड गरेर कर्जा नियमित गर्दै आइरहेका थिए। अनि मात्र निष्क्रिय कर्जा ५.२४ प्रतिशत रहन गएको हो। वास्तविक निष्क्रिय कर्जा लुकाइएको छ। देखाइएको त धेरै न्यून हो। त्यसैले पनि राष्ट्र बैंक र सरकारले अहिलेसम्म गम्भीरतापूर्वक नलिएको देखिन्छ।

समस्या समाधानका उपायहरू

नवनि्युक्त गभर्नर विश्वनाथ पौडेल समस्याको चुरो कुरा बुझ्न भ्रमण र भेटघाट गर्दछन्। उनले

नेपालमा मनसुन र बाढीको जोखिम : जलवायु कूटनीति र अन्तर्देशीय सूचना प्रणालीको आवश्यकता

जलवायु परिवर्तनका कारण नेपालमा मनसुनजन्य बाढी र पहिरोको जोखिम बढेको छ, जसले सिन्धुपाल्चोक लगायतका क्षेत्रमा खतरा बढाएको छ। भारत र चीनको सूचना आदानप्रदान र मौसम प्रणालीको प्रभावबारे चर्चा गर्दै, जलवायु कूटनीति र अन्तरदेशीय सूचना प्रणालीको आवश्यकता औल्याइएको छ।

नेपालले जलवायु परिवर्तनको असरसँग जुध्न र दिगो भविष्य निर्माणका लागि क्षेत्रीय सहकार्य र 'सबैका लागि पूर्वसूचना' पहललाई जोड दिनुपर्ने बताइएको छ। जलवायु परिवर्तनले विश्वभर चरम मौसमी घटनाहरूको आवृत्ति र तीव्रता बढाइरहेको छ। नेपाल, हिमाली र पहाडी भूभाग भएको मुलुक, मनसुनजन्य बाढी, पहिरो र अन्य प्राकृतिक विपद्हरूको उच्च जोखिममा छ। हालै भारतको केरलाबाट सुरु भएको मनसुनको दोस्रो चरण, बङ्गालको खाडी स्थानीय वायु प्रणालीसँग मिसिएर सक्रिय भएको छ, जसले दक्षिण भारतमा भारी वर्षा गराइरहेको छ भने आजबाट नेपालमा पनि सक्रिय भएको छ। मौसमविद् डा. धर्मराज उप्रेतीका अनुसार यो प्रणालीले भारतको आसाम, मेघालय, नेपालका विभिन्न क्षेत्र र तिब्बतसम्म भारी वर्षा निम्त्याउने अनुमान छ। नेपालमा आगामी चार दिन मध्यमदेखि भारी वर्षाको सम्भावना छ, जसले सिन्धुपाल्चोक, गण्डकी, सुदूरपश्चिम र कोशी प्रदेशमा जोखिम बढाएको छ।

मनसुनको अवस्था र बाढीको जोखिम

नेपालको जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र भारत मौसम विज्ञान विभागको पूर्वानुमानअनुसार आगामी तीन दिनमा सिन्धुपाल्चोक, गण्डकी, सुदूरपश्चिम र कोशी प्रदेशमा मध्यमदेखि भारी वर्षा हुने सम्भावना छ। यो हप्ताभर मनसुन नेपालभर फैल्ने अनुमान छ, जसले धेरै ठाउँमा भारी वर्षा निम्त्याउन सक्छ। विशेष गरी सिन्धुपाल्चोकको भोटेकोशी नदी क्षेत्रमा बाढीको उच्च जोखिम छ। भारत र चीनले यो अन्तर्देशीय नदीमा बाढी आउनसक्ने चेतावनी जारी गरेपछि, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला प्रशासन कार्यालयले स्थानीयवासीलाई सतर्क रहन सूचना जारी गरेको छ।

सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको भोटेकोशी गाउँपालिका, बाह्रबिसे नगरपालिका, त्रिपुरासुन्दरी, सुनकोशी, बलेफी र चौतारा सान्नाचोकगढी नगरपालिकाका नदी किनारका बस्तीहरू बाढी र पहिरोको जोखिममा छन्। आगामी चार दिनसम्म राजमार्ग अवरुद्ध हुनसक्ने र जनजीवन प्रभावित हुने सम्भावना छ। काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाले पनि भुम्तु, तेमाल र रोशी गाउँपालिकाका तटीय क्षेत्रमा सतर्कता अपनाउन आग्रह गरेको छ।

चीनको तातोपानी सीमा क्षेत्रमा खाँटेएका सुरक्षाकर्मीमार्फत तिब्बतमा अत्यधिक वर्षाको सम्भावना रहेको सूचना नेपालको सशस्त्र प्रहरी हुँदै जिल्ला प्रशासनसम्म पुगेको हो। प्रमुख जिल्ला अधिकारी किरण थापाले यस्तो सूचना आदानप्रदान सीमा क्षेत्रमा नियमित हुने र तिब्बतको मौसमले नेपालका नदीहरूमा प्रभाव पार्न सक्ने बताए। डा. उप्रेतीका अनुसार तिब्बतको वर्षाले नदीहरूमा बहाव बढाउन सक्छ, तर स्थानीय वर्षाले तत्काल ठुलो क्षति नगर्ने भए पनि सतर्कता अपनाउनु आवश्यक छ।

जलवायु कूटनीति र अन्तर्देशीय सूचना प्रणाली

नेपाल, भारत, चीन र बङ्गलादेश साभ्ना नदी प्रणाली र मौसमी प्रभावले जोडिएका छन्। भोटेकोशी, कोशी र गण्डकीजस्ता नदीहरू तिब्बतमा मुहान भएर नेपाल हुँदै

भारत र बङ्गलादेशका तल्लो तटीय क्षेत्रमा बग्छन्, अन्ततः बङ्गालको खाडीमा मिसिन्छन्। यी नदीहरूमा हुने बाढीले चारै देशमा ठुलो जनधनको क्षति पुर्‍याउँछ। यस्ता जोखिम न्यूनीकरणका लागि जलवायु कूटनीतिमार्फत अन्तर्देशीय सूचना प्रणालीको विकास अपरिहार्य छ।

युरोपेली सङ्घले मध्यम अवधिको मौसम पूर्वानुमान केन्द्रले २४ घण्टाको निःशुल्क डेटा प्रदान गर्छ, तर दीर्घकालीन पूर्वानुमानका लागि शुल्क लाग्छ। हिन्दकुश हिमालय क्षेत्रमा यस्तो सर्मापित प्रणालीको अभाव छ।

डा. उप्रेतीकाअनुसार चीनले तिब्बतको मौसमसम्बन्धी सूचना समयमै साभ्ना गर्दा तल्लो तटीय क्षेत्रमा बाढीको क्षति कम गर्न सकिन्छ। सिन्धुपाल्चोकको भोटेकोशी नदीमा हालै प्राप्त चिनियाँ सूचनाले यो कुरा पुष्टि गरेको छ। तिब्बतमा अत्यधिक वर्षाको सम्भावनाबारे जानकारी तातोपानी सीमामा नेपालको सशस्त्र प्रहरीमार्फत जिल्ला प्रशासनसम्म पुग्यो, जसले स्थानीय बस्तीहरूलाई सतर्क गरायो।

दक्षिण एसियाली देशको नेतृत्व गर्दै मौसम पूर्वानुमानको विवरण सार्वजनिक गर्ने भारतले पहिले निःशुल्क उपलब्ध गराउँदै आएको मौसम डेटा हाल सर्वसाधारणका लागि बन्द गरेको छ। जसले सूचना आदानप्रदानमा बाधा पुर्‍याएको छ।

युरोपेली सङ्घले मध्यम अवधिको मौसम पूर्वानुमान केन्द्रले २४ घण्टाको निःशुल्क डेटा प्रदान गर्छ, तर दीर्घकालीन पूर्वानुमानका लागि शुल्क लाग्छ। हिन्दकुश हिमालय क्षेत्रमा यस्तो सर्मापित प्रणालीको अभाव छ।

नेपाल र अन्य दक्षिण एसियाली देशहरूले संयुक्त रूपमा मौसम पूर्वानुमान र पूर्वसूचना प्रणालीमा सहकार्य गरे पनि यो पर्याप्त छैन। डा. उप्रेतीले जलवायु कूटनीतिमार्फत यी चार देशलाई जोड्ने साभ्ना सूचना प्रणाली विकास गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता भएको बताउनु भयो। यस्तो प्रणालीले जलवायु परिवर्तन र चरम मौसमी घटनाको प्रभाव न्यूनीकरणमा सहयोग गर्छ।

सबैका लागि पूर्वसूचना र विश्वव्यापी प्रेरणा

संयुक्त राष्ट्रसंघको 'सबैका लागि पूर्वसूचना' पहलले सन् २०२७ सम्ममा विश्वका हरेक व्यक्तिलाई प्राकृतिक विपद्सम्बन्धी पूर्वसूचना प्रणालीको पहुँच सुनिश्चित गर्ने लक्ष्य राखेको छ। विश्व मौसम संगठनले यो पहललाई जोखिम पहिचान, अवलोकन, सूचना सञ्चार र समुदायको तयारीमा केन्द्रित गरेको छ। विश्व विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्मेलन (२०२३) मा हिन्दकुश हिमालय क्षेत्रमा साभ्ना नदी प्रणालीहरूमा बाढी र पहिरोको जोखिम कम गर्न अन्तर्देशीय सहकार्यको आवश्यकता औल्याइयो।

विश्वस्तरीका उदाहरणहरूबाट नेपालले प्रेरणा लिन सक्छ। युरोपको डेन्युब नदी बेसिनमा जर्मनी, अस्ट्रिया र हंगेरीजस्ता देशहरूले साभ्ना डेटा प्लेटफर्ममार्फत बाढीको जोखिम न्यूनीकरण गर्छन्। अफ्रिकाको नाइजर नदी बेसिनमा नौ देशहरूले नाइजर बेसिन अथोरिटीमार्फत सूचना साभ्नेदारी गर्छन्। हिन्दकुश हिमालय क्षेत्रमा अन्तराष्ट्रिय एकीकृत पर्वतीय विकास केन्द्रले नेपाल, भारत, चीन र बङ्गलादेशबीच जलवायु डेटा साभ्नेदारी र बाढी चेतावनी प्रणालीमा काम गरिरहेको छ। तर यो प्रयासलाई जलवायु कूटनीतिमार्फत थप बलियो बनाउन आवश्यक छ।

नेपालमा मनसुनजन्य बाढी र पहिरोको जोखिमले जलवायु न्याय, अन्तर्देशीय सूचना प्रणाली र 'सबैका लागि पूर्वसूचना' पहलको महत्त्व उजागर गरेको छ। सिन्धुपाल्चोकको भोटेकोशी बाढी चेतावनीले क्षेत्रीय सहकार्यको सम्भावना देखाएको छ। जलवायु कूटनीतिमार्फत नेपाल, भारत, चीन र बङ्गलादेशले साभ्ना नदी प्रणालीमा हुने विपद्को जोखिम न्यूनीकरण गर्न सक्छन्। डा. उप्रेतीका भनाइलाई आत्मसात् गर्दै, 'भोलिको जोखिमविरुद्ध आजै कदम' चाल्न आवश्यक छ। यस्ता कदमहरूले नेपाललाई जलवायु परिवर्तनको असरसँग जुध्न र दिगो भविष्य निर्माण गर्न सक्षम बनाउनेछ।

(मौसमविद् डा धर्मराज उप्रेतीसँग न्युज एजेन्सी नेपालका लागि सविन धमलाले गरेको कुराकानीमा आधारित)

कर्जाको न्यायोचित वितरण र साना मध्यम वर्गमा कर्जा प्रवाहमा जोड दिन थालेका छन्। साना मझौला उद्यमीको मनोबल बढाउन कम्मर कसेर लागेका छन्। जनकपुरमा कर्जा लिन दलाल लगाउनुपरेको गुनासोमा बैंकलाई कारबाही गर्ने चेतावनीसम्म दिएका छन्।

गभर्नरको कडा रूप देखेर अब पहिले जस्तो दबाव दिन नसकिने बुझेका छन्। त्यसैले अब बैंकरहरू नै कर्जा पुनः संरचना समाधान होइन, यसले दीर्घकालीन जोखिम निम्त्याउँछ भन्न थालेका छन्। अब उनीहरू पनि निष्क्रिय कर्जा लुकाउनुभन्दा वास्तविक देखाएर सुविधा मग्ने तिर सोच्न थालेका छन्। बैंकर र राष्ट्र बैंक अब बैंकहरूको तत्कालको देखावटी नाफा भन्दा अर्थतन्त्रको दीर्घकालीन सबलता, स्थिरता र विकासको लागि मिलेर काम गर्नु आवश्यक छ भनेर महसुस गर्न थालेका देखिन्छ।

त्यसको लागि आउने असरामा बैंक वित्तीय संस्थाको वास्तविक स्थिति र भएको निष्क्रिय कर्जा देखाउनु पर्छ। रिसेड्युल र रिस्क्वरिडलाई कडाइ गरिनु पर्छ। काम गर्न चाहने र गरिरहेको कामको सम्भावनालाई अध्ययन गरी व्यवसायीलाई धितोको अवस्थालाई हेर्ने थप कर्जा दिनु पर्छ। बैंकरले नाफा देखाउन माग अनुसार असार अघि भन्दा पनि पछि प्रोभिजनको व्यवस्थामा परिवर्तन गर्नु पर्छ। यसको लागि कर्जा रकम, व्यवसायको स्थिति, चल्ने-नचल्ने अवस्था र धितोको आजको मूल्यांकन सबैलाई अध्ययन गरी नेट निष्क्रिय कर्जाको गणना गरी सोको आधारमा प्रोभिजनको नयाँ दर निर्धारण गर्नु पर्छ।

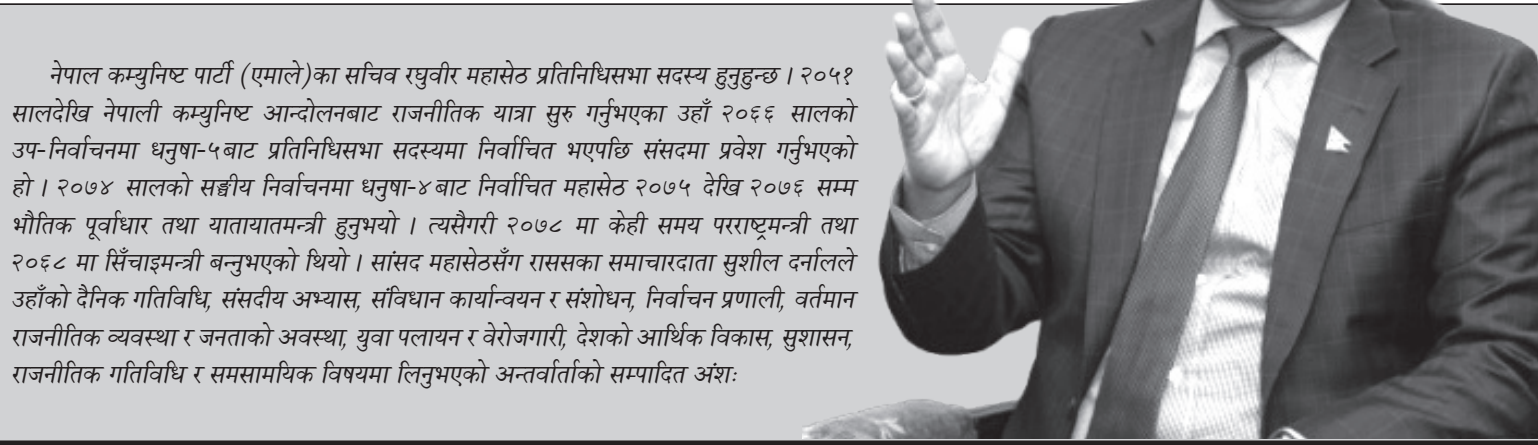
बैंकरले भने जस्तो तत्काल प्रोभिजनलाई छुनु हुँदैन। व्यवसाय बन्द, ऋणी बेपत्ता र धितोको मूल्यांकन आधा भइसकेको अवस्थामा प्रोभिजन बिना अध्ययन छुनु हुँदैन। अहिले नै छोटो भने बैंकिङ सिस्टम कोल्याप्स हुने सम्भावना बढ्छ।

बैंकिङ स्रोतको ६०/७० प्रतिशत ठुला सय-दुई सय व्यापारीको कब्जामा गइसकेको छ। अब निम्न र साना मझौला व्यवसायीमा कर्जा प्रवाह गरेर आर्थिक गतिविधि चलायमान गर्नु जरुरी छ। यस्तो बेलामा निर्देशित क्षेत्रमा लगानी गर्ने सीमा खारेज गर्ने बैंकरको माग बेतुकको देखिन्छ। यसलाई अझ कडाइका साथ लगानी गर्न बाध्य पारिनु पर्छ।

तल्लो वर्ग, साना व्यवसायी र पहुँच नहुनेहरू बैंकको एकदमै भ्रष्टाचरपूर्ण कर्जा निकास प्रक्रियाबाट पीडित छन्। नयाँ उद्यम गर्न चाहने युवाले कर्जा नपाएर विदेश पलायन भइरहेका छन्। यसलाई सरलीकृत गरिनु पर्छ। निजी बैंक वित्तीय संस्थाको सञ्चालन खर्च कम गर्न शाखा विस्तार होइन, घटाउने सुविधा दिनु पर्छ। त्यो ठाउँमा सरकारको स्वामित्व भएको बैंकलाई लैजानु पर्छ। बैंकहरूलाई सौँचिकै बलियो बनाउने हो भने अबको दुई-तीन वर्ष लाभशालाई वितरण नगरी अनिवार्य जगेडा कोषमा राख्ने व्यवस्था गर्नु पर्छ। बजारलाई चलायमान बनाउन र अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउन सुरुक्षित र उपयोगी नगद प्रवाह गर्ने पर्छ, त्यसको लागि सबैले सोचौं। अनि प्रयास पनि गरौं।

(लेखक भट्टराई पूर्व बैंकर र नेक्सजेन म्यानेजमेन्टका प्रबन्ध सञ्चालक हुन्।)रातोपाटी

देश विकासका लागि परिवर्तनकारी शक्ति एकै ठाउँमा हुनुपर्छ: रघुवीर महासेठ

आजभोलि केमा व्यस्त हुनुहुन्छ ?

-अहिले संसद्को बजेट अधिवेशन चलिरहेको छ । बजेटमाथिको छलफलमा माननियहरूले आ-आफ्नो धारणा राख्ने क्रम जारी छ ।संसदीय समितिको बैठकपनि सञ्चालन भइरहेको छ । योसँगै म पार्टीको एउटा जिम्मेवार नेता भएका हिसावले पार्टीको दैनिक क्रियाकलापमा भाग लिइरहेको छु । मुख्यगरी संसद् चलेको बेला संसदमा र नचलेको बेला जनताको बीचमा हुन्छु ।

देशको संसदीय अभ्यासलाई कसरी विश्लेषण गर्नुभएको छ ?

-संसद् भनेको कानुन बनाउने थलो हो । ती कानूनको मस्यौदा सरकारले तयार गरेर ल्याउने हो । सरकारले त्याएका विधेयकमाथि संसद् र संसदीय समितिमा पर्याप्त छलफल हुन्छ । आवश्यक छलफल र संशोधनपछि त्यहाँबाट पारित हुन्छ । २०७२ सालको संविधान घोषणा भएपश्चात संसदले धेरै कानुन बनाइसकेको छ । अब्बै धेरै कानुन बनाउन बाँकी नै छ । ती बाँकी कानुन बनाउनमा हामी व्यस्त छौं । अहिले संसद् कानुन निर्माणको सवाल वा जनताका विषयवस्तुलाई संसदापति सरकारको ध्यानाकर्षण गराउने विषयमा सक्रिय रहँदै आएको छ ।

सदनमा राखिएका विषयलाई सरकारले कतिको कार्यान्वयन गरेको छ ?

-संसद् भनेको जनप्रतिनिधिको थलो हो । जनताले चुनेका प्रतिनिधिमार्फत जनताका मुद्दा सदनमा राख्ने गरिन्छ । कानुन निर्माणसँगै सांसदले आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रलगायत जनताका समसामयिक विषयलाई प्राथमिकताका साथ राख्दै आउनु भएको छ । तर, हाम्रो जस्तो देशमा जनप्रतिनिधिले राखेका सबै विषय सरकारले कार्यान्वयन गर्न सक्दैन । सदनमा उठेका धेरै कुरा आर्थिकसँग जोडिएका हुन्छन् । जनताका विषयवस्तु उठाउँदै गर्दा हामीले देशको आर्थिक अवस्था पनि बुझ्नुपर्छ । यद्यपि, सरकारले तत्काल सम्बोधन नगर्नुहुने विषयवस्तुलाई सम्बोधन गरेको छ । जनप्रतिनिधिले राखेका महत्वपूर्ण र तुरुन्तै गर्नुपर्ने कामको लागि सभामुखले सरकारलाई रुलिङ गर्दैआउनुभएको छ । यदी संसद्बाट गर्नुपर्ने रहेछ भने सभामुखले सम्बन्धित दलका प्रमुख सचेतकसँग छलफल गरी समाधानका लागि कोसिस गर्दैआउनुभएको छ ।

संविधान कार्यान्वयनबारे तपाईंको धारणा ?

-हाम्रो संविधानको संरचनाअनुसार कुनैपनि पार्टीले एकल बहुमतको सरकार बनाउन सकेका छैनन् । एउटा पार्टीको बहुमतको सरकार बन्न नसकेपछि गठबन्धनको सरकार बन्ने गरेको छ ।

‘सरकारले नीतिगत, कानुनी र संरचनागत सुधार गरिरहेको छ’

काठमाण्डु । संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री बद्रिप्रसाद पाण्डेले जनसेवालाई छिटो छरितो बनाउन सरकार नीतिगत, कानुनी र संरचनागत सुधार गरिरहेको बताउनुभएको छ ।

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको ६८औँ जन्मोत्सवको अवसरमा लोकतान्त्रिक कलाकार तथा कर्मचारी सङ्घले विहिवार आयोजना गरेको ‘कवि गोष्ठी तथा स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम’मा उहाँले जितिसक्दो छिटो संस्कृति र पर्यटन नीति ल्याउने तयारी भइरहेको जानकारी दिनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, “संस्कृति र पर्यटन नीति अहिले मन्त्रीपरिषद बैठकले पास गर्नेछ । संस्कृति, पर्यटन, नागरिक उड्डयन, भौतिक सम्पदा र प्राचिन स्मारक संरक्षणसम्बन्धी ऐन पनि निर्माण भइरहेको छ ।”

मन्त्री पाण्डेले सार्जनिक निकाललाई सुधार गर्ने विषयमा सरकारले गम्भीरता पूर्वक काम गरिरहेको उल्लेख गर्नुभयो । उहाँले नजी क्षेत्रसँग साक्षात्कार गरिरहेको बताउनुभयो ।रासस

संविधान जारी भएपछि पनि पटक-पटक सरकार परिवर्तन भएको छ । त्यसले राजनीतिक स्थिरतरता दिन सकेको छैन । राजनीतिक अस्थिरताका कारण संविधानको जति कार्यान्वन हुनुपर्ने हो, त्यति हुन सकेको छैन । तर पनि देशमा विकासले फडको मारेकै छ ।

संविधान संशोधनमा तपाईंको भनाइ के छ ?

-संविधानमै संशोधन गर्न सकिने प्रावधान राखिए पनि जबसम्म संशोधनको विषयमा राष्ट्रिय सहमति हुँदैन, तबसम्म संशोधन गर्नु हुँदैन । दुई तिहाई मत अहिलेको सरकारसँग छ । तरपनि हामी सकेसम्म संसदभित्र क्रियाशिल भएका सबै पार्टीलाई समेटेर अगाडि बढ्न खोजिरहेका छौं । सङ्घीयता वा अन्य जुनसुकै विषयमा संशोधनको लागि सबै दलको सहमति अनिवार्य छ । संशोधन गर्दा सकभर कतैबाट पनि विरोध आउनु हुँदैन ।

संविधान कुन-कुन विषयमा संशोधन गर्नुपर्छ ?

-संविधान संशोधन धेरै विषयमा गर्नुपर्ने छ । संशोधनको विषय संविधान कार्यान्वयन गर्दैगर्दा हुने आवश्यकताको आधारमा गर्ने हो । जनताले अहिले अभ्यासमा रहेको सङ्घीयताबारे टिका-टिप्पणी गरिरहेका छन् । सङ्घीता महज्जो भयो भनिरहेका छन् । यसबारेमा मैले संशोधन गर्नुपर्ने देखेको छु । देशको आर्थिक अवस्थालाई हेर्दा यति धेरै संख्याका सरकारको आवश्यकता छैन ।देशको अवस्था सुहाउँदो सङ्घीयता बनाउनुपर्ने आवश्यकता छ । त्यसैगरी निर्वाचन प्रणालीभित्र पनि समानुपातिक र राष्ट्रिस्भालगायत विविध विषयमा संविधानलाई पुनःविचार गर्नुपर्छ । तर नेपाली कांग्रेस र नेकपा (एमाले)ले मात्रै सहमति गरेर संविधान संशोधन गर्दा जनतामा राम्रो सन्देश जाँदैन ।

निर्वाचन प्रणाली कस्तो हुनुपर्छ ?

-निर्वाचनप्रणाली आफैमा खराब होइन । हामी अहिलेकै प्रत्यक्ष निर्वाचन प्रणालीमै जानुपर्छ । एघरपी, कतिपय राजनीतिक दलले शत प्रतिशत समानुपातिकको कुरा पनि गरेका छन् । नेपालजस्तो देशमा शत प्रतिशत समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली उपयुक्त हुँदैन । बरु १६५ को स्र.यालाई घटाउन सकिन्छ । संविधान निर्माण गर्नुअघि प्रत्यक्ष निर्वाचित राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्रीको विषय पनि उठेको थियो ।

व्यवस्थापति भइरहेको टिका-टिप्पणीबारे तपाईं के भन्नुहुन्छ ?

-नेपालमा फेरी राजतन्त्रको कुनै सम्भावना छैन । नेपाली जनताले राजतन्त्रको २४० वर्षको इतिहास पनि हेरिसकेका छन् । अहिले नेपालमा जुन राजनीतिक व्यवस्था छ, यो नै सर्वोत्तम व्यवस्था हो । जनताले भनेअनुसार दलहरूले कतिपय ठाउँमा राम्रो

काम गरेका छैनन् होला त्यो बेग्लै पाटो भयो तर, व्यवस्था नै ठिक भएन भन्ने होइन ।

जनताको अवस्थालाई कसरी हेर्नुभएको छ ?

-जनताको अवस्था राजतन्त्रमा जस्तो थियो, अहिले त्यस्तो छैन । राजाको पालामा देश जति गरिब थियो, त्यो गरिबी अहिले छैन । देशले विकासमा धेरै पडको मारेको छ । जनताको घर-घरमा यातायातको सुविधा छ । सडकको विकास भएको छ । सूचना, सञ्चार, प्रविधि र शिक्षालगायत अन्य धेरै क्षेत्रमा उत्तिकै विकास भएको छ । तर, राजतन्त्रको पालामा त्यस्तो थिएन । काम गर्दैजाँदा हामीबाट केही गलत पनि हुन सक्छ । हामीले सबै राम्रो गरेका छौं पनि म भन्दैन । त्यो कमिकमजोरीलाई सच्याउँदै अगाडि बढियो भने जनतामा परेको नकारात्मक भावनालाई चिर्न सकिन्छ । त्यसको लागि दलहरूले आफ्नो गल्ती स्वीकार गर्नुपर्छ ।

युवा पलायन रोक्न के गर्न सकिन्छ ?

-युवा पलायन रोक्न बहुउद्देश्य योजना बनाएर कार्यान्वयन गर्नुपर्छ । हाम्रो देशमा लगानी गर्न विदेशका उद्योगपतिलाई आह्वान गर्नुपर्छ । ३०/४० वर्ष अगाडिको चाइना र अहिलेको चाइना हेर्दा धेरै फरक छ । भारतलाई हेरियो भनेपनि त्यहाँ सबै सरकारी व्यापारिको ओइरो छ । तर, हाम्रो देशमा उद्योगी व्यापारि किन आउँदैनन छ ? यो विषयमा हाम्रो कमिकमजोरी भएको हो । त्यसैले कानुन संशोधन गरेर भएपनि विदेशी लगानीलाई भित्र्याउनुपर्छ । त्यसो गर्ने सकि्यो भने नेपालमा कलकारखाना खोल्न सकिन्छ । कलकारखाना खोलेसँगै युवाले देशभित्रै रोजगारी पाउँछन् । देशको सम्भावनाको क्षेत्र पर्यटनमा हामीले ध्यान दिनुपर्छ । यो क्षेत्रलाई अब्बै व्यवस्थित जनतामा राम्रो सन्देश जाँदैन ।

देशलाई आर्थिक रुपमा सम्पन्न बनाउन के गर्नुपर्छ ?

-देशलाई आत्मनिर्भर बनाउने हो भने सरकारले कृषितर्फ ध्यान दिनुपर्छ । कृषिमा लगानी बढाउनुपर्छ । कृषिलाई हामीले आधुनिकीकरण गर्नु सकेका छैनौं । सिँचाइको व्यवस्था गर्न सकेका छैनौं । नेपालमा मल कारखाना खोल्नुपर्छ । सुविधाको हिसाबले हामीसँग विजुली र बाटोको विकास भएकै छ । जनकपुर चुरोट कारखाना, चिनी मिल र जुट मिललगायत देशभरी बन्द भएका

उद्योगलाई पुनःसञ्चालन गर्नुन्यो । हामीले केन्द्रीकृत गरेर राखेको अधिकारलाई विकेन्द्रीकृत गर्नुपर्छ । अहिले संसारले नेपाललाई पर्यटनको हिसावले केन्द्रमा राखेको छ । त्यसलाई अब्बै व्यवस्थित गर्नुपर्छ ।

सुशासन कायम गर्न के गर्न सकिन्छ ?

-अहिले राजनीतिक पार्टी र हामी नेता आत्मकेद्रित भएका छौं । देशको विकासभन्दा पनि कसरी सरकारमा जाने भन्ने केन्द्रित छौं । त्यसकारण सुशासन ल्याउन पहिला दलहरू सचिन्नुपर्छ । दल र दलका नेता पारदर्शी हुनुपर्छ । भ्रष्टाचारी जोसुकै भएपनि कानुन बमोजिम कारवाही गर्न सक्नुपर्छ । अर्को, सुशासन कायम गर्न सकिन्छ । त्यसको लागि दलहरूले आफ्नो गल्ती स्वीकार गर्नुपर्छ ।

दूला राजनीतिक दललाई सुकाव के छ ?

-हामी सबै मिलेर राजतन्त्र फालेर गणतन्त्र ल्याऔँ, त्यसरी नै अब जनताको अवस्था परिवर्तनका लागि दलहरू एकै ठाउँमा आउनुपर्छ । दलहरू मिलेर व्यवस्था ल्याएपछि हामी आ-आफ्नो स्वार्थमा केन्द्रित भयौँ । पहिला सबै पार्टीका नेतृत्वले पार्टीगत स्वार्थ छोड्नुपर्छ । देशको विकासमा सबै दल एकै ठाउँमा उभिनुपर्ने अहिलेको आवश्यकता पनि हो । अहिले देशको अवस्था पुर्ै विग्रियो भन्ने होइन । तर, अब्बै राम्रो बनाउन दलहरू एक-अर्कालाई गाली गरेर होइन, मिलेर जानुपर्छ ।

जनतालाई दिएको प्रतिबद्धता कति पूरा गर्नुभयो ?

-हामीले देशको आर्थिक अवस्थालाई ध्यानमा राखेर जनतालाई दूलो-दूलो आशवासन दिएका छैनौं । नेपाललाई स्वर्ग बनाइदिनछौँ मैले भनेको थिइन । नेपाललाई संसारकै धनी देश बनाउँछु भनेर मैले चुनाव जितेको होइन । जनतालाई दैनिक जीवनमा आइपर्ने समस्या समाधान गर्छु भनेर थिएँ, जुन कार्यान्वयन गरिरहेको छु । सरकारले देशको आर्थिक अवस्थाअनुसार विकास काम गरेकै छ ।

जनतालाई तपाईंको सन्देश के छ ?

-देशमा राजनीतिक स्थिरताको लागि आगामी निर्वाचनमा कुनै एउटा पार्टीलाई बहुमत दिन म जनतालाई आह्वान गर्दछु । कुनै एउटा पार्टीले बहुमत ल्यायो भने उसले आफ्नो कर्त्तव्यमा राम्रो काम गर्न सक्छ । यदी बहुमत पाएको पार्टीले जनताको बाचाअनुसार काम गर्ने भने त्यसलाई अर्को निर्वाचनमा मत नदिनुहोस् भन्न चाहन्छु ।

बजेटमा कृषिलाई उपेक्षा भयो: सांसदहरु

काठमाण्डु । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)का सांसद किरणकुमार शाहले बजेटले कृषिलाई उपेक्षा गरेको टिप्पणी गर्नुभएको छ । प्रतिनिधिसभाको विहिबारको बैठकमा विनियोजन विधेयक, २०८२ को मन्त्रालयगत शीर्षकोको खर्च कटौती प्रस्तावमाथि दलीय आधारमा सांसद शाहले कृषि अनुदान वृद्धि गरी कृषि उत्पादन प्रवर्द्धनमा बजेटले ध्यान दिनुपर्ने खाँचो औँल्याउनुभयो ।

उहाँले हरित पूर्वाधार, हरित ऊर्जा, युवाशिक्षित कार्यक्रम, वन संरक्षणलाई ध्यान दिन माग गर्नुभयो । साथै उहाँले किसानका लागि अनुदान, कृषिको आधुनिकीकरण, पशुपालनको व्यवसायीकरण तथा पशुपक्षीको उपचार वडास्तरमा व्यवस्था सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनुभयो ।

नेपाली कांग्रेसका सांसद नामिना यादवले कानुन मन्त्रालयको बजेट अत्यन्तै कम भएको र यसले कानुन निर्माण र सुशासन प्रवर्द्धनमा असर पुगे धारणा राख्नुभयो । उहाँले सङ्घीयताको कार्यान्वयन, विधिको शासन र सुशासन प्रवर्द्धन गर्न पर्याप्त बजेट जरुरी भएको उल्लेख गर्नुभयो ।

जनमत पार्टीका सांसद अब्दुल खानले बजेटले कृषि र किसानलाई नसमेटेको जिकिर गर्नुभयो । उहाँले कृषि क्षेत्रको विकास, किसानलाई समयमा मलखादको व्यवस्था गर्न जरुरी भएको उल्लेख गर्नुभयो । उहाँले किसान कार्ड, चक्लाबन्दी, सिँचाइको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन प्रवर्द्धनमा ध्यान दिन आग्रह गर्नुभयो ।

शोक प्रस्ताव पारित

सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड, शाखा कार्यालय बर्दिबास, महोत्तरीको तपसिलमा उल्लेखित व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरूलाई धितो लिलामबाट असुल उपर नभएको बाँकी कर्जा चुक्ता भुक्तान गर्न आउने तथा कालोसूचीमा समावेश गर्ने बारेको ९० दिने सार्वजनिक सूचना

प्रकाशित मिति २०८२/०३/०६ गतेको जनकपुर टुडे राष्ट्रिय दैनिक यस बैंकबाट ऋण लिएका तपसिल बमोजिमका ऋणीले ऋण लिँदा गरिएको लिखत र ऋण स्वीकृति पत्रको शर्तमा तोकिए अनुसार बुकाउनु पर्ने साँवा, ब्याज समेतको बैंकको लेना रकम नबुझाई ऋण लिँदा गरेको शर्त कबुलियतको उल्लङ्घन गरेको र बैंकबाट मौखिक एवम् लिखित रुपमा पटक पटक तरताकता गर्दा समेत सोको कुनै वास्ता नगरी ऋण दायित्व फर्क्यौट गर्ने तर्फ कुनै तदारकता नदेखाएको हुताले ऋणी तथा जमानतकर्तालाई कर्जा चुक्ता भुक्तान गर्नु भनी मिति २०८१/०१/११ मा अन्त्यपूर्ण पोष्ट राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा ३५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएकोमा उक्त सूचना समेतको बेवास्ता गरेको हुँदा ऋणीले कर्जा उपभोग गर्ने क्रममा लेखिदिएको धितो बिक्रीका लागि मिति २०८१/०८/११ मा नागरिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा धितो लिलाम सम्बन्धी सूचना प्रकाशित गरी कर्जा असुलीको प्रक्रिया अवलम्वन गर्दा समेत ऋणीले उपभोग गरेको सम्पूर्ण कर्जा चुक्ता भुक्तान नभएको हुँदा नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरेको एङ्किकृत निर्देशनको ई.प्रा. निर्देशन नं. १२/०८ को निर्देशन नं. ९ (३) (घ) को व्यवस्था बमोजिम यो सूचना प्रकाशित भएको मितिदे ९० दिनभित्र बैंकको असुल उपर हुन बाँकी रहेको सम्पूर्ण रकम दाखिल गरी कर्जा चुक्ता भुक्तानी गर्नु/गराउनु हुन सम्बन्धित व्यक्तिगत जमानतकर्तालाई यसै सूचनाद्वारा अन्तिम पटक समय/म्याद प्रदान गरी यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

अन्यथा, यस पत्रको मितिले ९० दिनभित्र निज ऋणीले यस बैंकबाट लिएको/उपभोग गरेको सम्पूर्ण बक्यौता/लेना रकम नबुझाई कर्जा चुक्ता नगरेमा प्रचलित बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन, बैंकको नियम एवं कर्जाका शर्त अनुसार तपाईं जमानतकर्ताको नाम नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रको कालो सूचीमा समावेश गर्न सिफारिस गर्ने तथा बैंकको बाँकी बक्यौता रकम असुल उपरको लागि प्रचलित कानून बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्वन गरी बाँकी बक्यौता रकम असुल उपर गरिने व्यहोरा समेत यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ ।

तपसिल
अर्घौको विवरण
महोत्तरी जिल्ला, सरपल्लो न.पा./गा.पा. बडा नं. ४ स्थित रजिष्टर्ड कार्यालय रही प्राईमेट फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१४ बमोजिम प्रदेश सरकार, प्रदेश नं. २, उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, उद्योग बाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय जलेश्वर, महोत्तरीमा मिति २०६७ साल पौष महिना २० गते रोज २ मा प्रा.फ.र.नं. १०७१/१०९/०६७/०८८ तथा आन्तरिक राजश्व कार्यालय जनकपुरमा मिति २०६७/०९/२३ मा स्थानी लेखा नम्बर (PAN) ३०४३५२६४ अन्तर्गत दर्ता कायम भएको मां लक्ष्मी हाइवेयर ।
प्रोग्राइटर   : विनोद कुमार साह
व्यक्तिगत जमानतीकर्ताको विवरण
१. महेश शाहको नाति, राम प्रगास शाहको छोरा, महोत्तरी जिल्ला, सरपल्लो गा.वि.स. बडा नं. ५ स्थार्इ ठेगाना भई हाल महोत्तरी जिल्ला, मनराशियवा न.पा. बडा नं. ६ वस्ने विनोद कुमार साह (ना.प्र.नं. ८६४५२८८, जारी मिति २०४७/०२/३०, जि.प्र.का. महोत्तरी) ।

SiddharthaBank

शाखा कार्यालय : बर्दिबास, महोत्तरी
फोन नं. ०४४-४५०६१०
Website : www.siddharthabank.com

बनाइनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले बजेटले गरिवी निवारणका लागि आवश्यक योजना समेट्न नसकेको, कृषि उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि कार्यक्रम प्रभावकारी नभएको धारणा राख्नुभयो । युवा र श्रमिकको परिचालन नगरी पुँजी निर्माण नहुने भन्दै सांसद शर्माले जनताका आधारभूत आवश्यकता स्वास्थ्य, शिक्षा र रोजगारीलाई प्राथमिकता दिइनुपर्ने खाँचो औँल्याउनुभयो ।

मध्यपूर्वी एसियामा चर्चिएको ढन्डले तेस्रो विश्वयुद्धको खराब औँल्याएको भन्दै युद्धप्रस्त मुलुकमा रहेका नेपालीको सुरक्षा र रोजगारीको उचित व्यवस्थापनका लागि उहाँले सभामुखमार्फत सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनुभयो । सांसद शर्माले

सदनमा देखिएको अवरोधको तत्काल समाधान गरेर सहज रूपमा सञ्चालनको वातावरण बनाउन सभामुखसमक्ष माग गर्नुभयो ।

सांसद विमला सुवेदीले कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयसम्बन्धी खर्च कटौतीको प्रस्ताव प्रस्तुत गर्दै बजेटले वित्तीय अनुशासन कायम गर्न नसकेको जिकिर गर्नुभयो । असन्तुलित बजेटले उत्पादनमुखी अर्थतन्त्रको विकासलाई ध्यान दिन नसकेको उहाँको भनाइ छ ।

सांसद सुवेदीले निजामती विधेयक राज्यव्यवस्था समितिबाट पास भएर आएको भएपनि त्यसलाई सदनबाट शीघ्र पारित गर्न सभामुखको ध्यानाकर्षण गराउनुभयो । उहाँले विद्यालय शिक्षा विधेयकसहित अन्य कानून निर्मणलाई तीव्रता दिन आग्रह गर्नुभयो ।रासस

प्रतिनिधिसभाको विहिवारको बैठकले पूर्वमन्त्री समाजवादी चिन्तक ढुण्डीराज शास्त्रीको निधनप्रति शोक प्रस्ताव पारित गरेको छ ।

सभामुख देवराज घिमिरेले प्रस्तुत गर्नुभएको शोकप्रस्तावलाई बैठकको सर्वसम्मतिले पारित गरेको हो । बै ठ कले स्व शास्त्रीको निधनप्रति शोक व्यक्त गर्दै श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्नुका साथै परिवारजनमा गहिरो समवेदना प्रकट गरेको छ । प्रतिनिधिसभाका सदस्यले शोक प्रकट गर्दै एक मिनेट मौनधारण गर्नुभएको थियो । विसं १९९३ मा अर्घाखाँची जिल्लामा जन्मनुभएका प्रतिनिधिसभाका पूर्वसदस्य एवं पूर्वउद्योगमन्त्री शास्त्रीको यही असार २ गते निधन भएको थियो । नेपाली कांग्रेसकतिर्फबाट २०४८ र ०५१ सालको आमनिर्वाचनमा अर्घाखाँची क्षेत्र नं २ बाट दुवै पटक उहाँ निर्वाचित हुनुभएको

गराउनुभएको छ ।प्रतिनिधिसभाको बैठकमा विनियोजन विधेयक, २०८२ अन्तर्गत वन तथा वातावरण, कृषि तथा पशुपन्छी विकास र कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयसँग सम्बन्धित विनियोजन विधेयकका विषयमा छलफल गर्नुहुँदै सांसद देवप्रसाद तिमिल्सिनाले नेपालका राम्रा काठ सटुपयोग नभई मलेसियादेखि काठ ल्याउन उपयुक्त नभएको बताउनुभयो । उहाँले पहाडी जिल्लामा रहेका अदालतका जीर्ण भवन निर्माणका लागि बजेट विनियोजन नभएकामा पनि सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनुभयो ।

सांसद नारायणप्रसाद आचार्यले तीन वटै तहका सरकारको समन्वयमा बजेट खर्च गर्ने व्यवस्था हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । सांसद सूर्यमान तामाङ (दोड)ले रासायनिक मलमा चालु आर्थिक वर्षभन्दा आगामी वर्षका लागि रु १८ करोड कम

जनमत पार्टीका सांसद अब्दुल खानले बजेटले कृषि र किसानलाई नसमेटेको जिकिर गर्नुभयो । उहाँले कृषि क्षेत्रको विकास, किसानलाई समयमा मलखादको व्यवस्था गर्न जरुरी भएको उल्लेख गर्नुभयो । उहाँले किसान कार्ड, चक्लाबन्दी, सिँचाइको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन प्रवर्द्धनमा ध्यान दिन आग्रह गर्नुभयो ।

थियो । प्रतिनिधिसभाको अर्को बैठक यही असार ६ गते बिहान ११ बजे बस्नेछ । देशको काठको उपयोग नगरी विदेशबाट काठ आयात नगर्न सांसदको माग सांसदहरूले नेपालमा भएका काठको सटुपयोग नगरी विदेशबाट काठ आयात गर्न नहुनेमा विषयमा सरकारको ध्यानाकर्षण

गरेको उल्लेख गर्नुभयो । सांसदहरू भानुभक्त जोशी, प्रतीक्षा विवारी, सुरेन्द्रराज आचार्य, बिजुला रायमाझीले कृषि प्रधान देशमा कृषिमा कम बजेट राखिएको, नेपालको वन तस्करीको बल हुन पुगेको, वन मन्त्रालयको बजेट कार्यान्वयन हुन नसक्ने देखिएका बताउनुभएको थियो ।रासस

श्रीलङ्कामा एक दशक लामो संघर्षपछि बौद्ध भिक्षुणीलाई सरकारी मान्यता

बीबीसी

काठमाण्डु । परिचयपत्रको अभावमा उनले 'अर्डिनरी लेभल'को परीक्षापछि आफ्नो पढाइ अन्य गर्नु परेको थियो। उक्त परिचयपत्र नहुँदा जीसीई एड् भान्सड लेभल परीक्षा दिने अवसर गुमेको उनले बताइन्।

उनको नाम हो वेलिमड धम्मदिन्न भिक्षुणी।

राज्रीरी दम्बुला सङ्घ सभासँग आबद्ध भिक्षुणी, वेलिमड धम्मदिन्नले सन् २०१३ को मे ३१ मा 'भिक्षुणीको पहिचानको आधारमा' राष्ट्रिय परिचयपत्र बनाइ पाउन निवेदन दिएकी थिइन्। तर श्रीलङ्काको पञ्जिकाधिकारीको कार्यालय 'रजिस्ट्रेशन अफ पर्सन्सका कमिश्नर जनरल'ले उक्त निवेदन अस्वीकार गरिएपि त्यसपछि उनले आफूलाई “भिक्षुणी भएको आधारमा” राष्ट्रिय परिचयपत्र नदिइएको भन्दै सर्वोच्च अदालतमा निवेदन दिइन्। उक्त मुद्दामा जितेर उनले श्रीलङ्काका भिक्षुणी समुदायका निमित्त विशिष्ट योगदान दिएको बताएकी छन्।

सो निवेदनमा मुख्य निवेदकका रूपमा प्रस्तुत हुनु परेको अवस्थाबारे धम्मदिन्न भिक्षुणीले भनिन्, “धार्मिक दीक्षाका क्रममा गुरुले हामी भिक्षुणीहरूमध्ये कोही यो मुद्दामा प्रस्तुत हुन सक्छु? भनेर सोध्नुभएको थियो। “आफूले “गुरुप्रतिको आदर भाव एवं आफूसहितका भिक्षुणीहरूले

सहनुपरेको कठिनाइका कारण” गुरुको आज्ञा मानेर अघि सरेको उनले बताइन्। वेलिमड धम्मदिन्न भिक्षुणीले राष्ट्रिय परिचयपत्र नहुँदा आफूले विभिन्न कठिनाइ भोग्नु परेको बताइन् ।

साथै त्यसैका कारण कैयन् अवसर गुमेको पनि उनले बताइन्। “मैले थुप्रै कठिनाइ सामना गरौँ मेरो ए-लेभल पूरा गर्न सकिनँ। शिक्षा पूरा गर्न निकै कठिनाइका साथ मैले पोस्टल आईडी बनाउनु प्यो ।

म धेरै समस्यामा परौँ। शीलमाता भनिने पहिचानपत्र पनि पाउन सकिनँ।” राष्ट्रिय परिचयपत्रको अभावमा 'देशलाई सेवा गर्नु पर्ने भिक्षुणीहरूले आफ्नो शिक्षा पूरा गर्न नपाएको' भिक्षुणी वेलिमड धम्मदिन्नले बताइन्।

“सर्वोच्च अदालतको निर्णयबाट म निकै खुसी छु।

मसहित यहाँका भिक्षुणीहरू परिचयपत्र नहुँदा असहाय थिए। कैयन् भिक्षुणीहरूले एड्भान्सड लेभल परीक्षा दिन पाएनन् र तिनको शिक्षा बीचमै रोकियो। देशलाई सेवा गर्न भिक्षुणीहरू अघि बढ्न पाएनन्,” उनले भनिन्। वेलिमड धम्मदिन्न भिक्षुणीले भनेको जस्तै उनको एउटा सपना थियो जुन १५ वर्षदेखि पूरा भएको थिएन। त्यो भिक्षुणी धम्मदिन्नका अनुसार “श्रीलङ्कामा भिक्षुणीहरूलाई उचित मानसम्मान गरिंदैन।”

अन्य देशका भिक्षुणीहरूलाई श्रीलङ्का भ्रमण गर्दा चाहिँ राम्रो सम्मान गरिने गरिएको पनि उनले सुनाइन्।सर्वोच्च अदालतको आदेशसँगै अब भिक्षुणीहरूलाई उनीहरूको उचित पहिचानसहित राष्ट्रिय परिचयपत्र दिइनेमा उनी विश्वस्त छिन्।योसँगै श्रीलङ्कामा भिक्षुणीहरूले उचित मान्यता

पाउने उनी ठान्छिन्। भिक्षुणी समुदायका निमित्त अघि सरेर केही योगदान दिन पाएकोमा वेलिमड धम्मदिन्न 'एकदमै खुसी' लागेको बताउँछिन्।भावी भिक्षुणीहरूका लागि यो विजयले धेरै राहत पुगे उनले बताइन्।

“हाम्रो पहिचानले मान्यता पाएकोमा म निकै खुसी छु। हाम्रो समय त बित्यो। तर अहिले पढिरहेका आगामी पुस्ताका भिक्षुणीकै पहिचानमा काम गर्न बल पुगे छ। यो खुसी म व्यक्त गर्नै सकिदैन ।

“ जुन १६ मा सर्वोच्च अदालतले यसबारेमा आदेश दिनु अघि श्रीलङ्कामा भिक्षुणीहरूलाई 'शील माताको आधारमा' परिचयपत्र दिइन्थ्यो।त्यसलाई भिक्षुणीहरूले अस्वीकार गरेका थिए।त्यसको कारणबारे वेलिमड धम्मदिन्न भिक्षुणी भन्छिन्-

“यदि कोही शील माता (शील पालना गर्ने साधारण महिला) बन्छन् भने तिनले अनगराजिको जीवन व्यतित गर्छन् ।

तिनले केवल दशशील मात्र धारण गरेका हुन्छन्। तर भिक्षुणी (पूर्ण दीक्षित) चाहिँ सर्वथा भिन्नै हुन्छन्। भिक्षुणीले उपसम्पदा दिक्षाको पालना, सामनेरी (नयाँ बनेका भिक्षुणीहरूको) रक्षा गर्नुका साथै साधना र धर्म अभ्यासको माथित्लो स्तरमा प्रगति गरेका हुन्छन्। उनले पूर्ण दीक्षाको अनुशासन पालना गर्नु पर्ने हुन्छ। दुईबीच ठूलो भिन्नता छ।”

थाइ प्रधानमन्त्री पेटोडटानद्वारा माफीका लागि आग्रह

एएफपी

बैङ्कक । थाइल्याण्डका प्रधानमन्त्री पेटोडटान सिनावत्राले कम्बोडियाका पूर्व नेता हुन सेनसँग भएको टेलिफोन वार्ता सार्वजनिक भएपछि यस विषयमा बिहीबार माफी मान्नुभएको छ । टेलिफोन वार्ताप्रति असहमति जनाउँदै उहाँको मुख्य गठबन्धन सार्भेदारले राजीनामा दिएको छ । यसले उहाँलाई राजीनामा दिन वा मध्यावधि निर्वाचन गर्न दबाव परेको छ । उहाँले कम्बोडियाली वरिष्ठ नेता नेता हुन सेनलाई ‘अङ्कल’ भनेर सम्बोधन गर्दै देशको उत्तरपूर्वमा थाइ सेनाका कमान्डरलाई आफ्नो प्रतिद्वन्द्वी बताउनुभएको सार्वजनिक श्रव्यसामग्रीलाई उद्धृत गर्दै थाई सञ्चारमाध्यमले जनाएका छन् ।

थाइ सरकार आफ्नो अर्थव्यवस्थालाई सुधार गर्न र अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको अत्यधिक कर वृद्धिबाट पर्ने प्रभावबाट बच्न चाहेका समय सार्वजनिक भएको विवादास्पद संवादले राज्यलाई राजनीतिक अस्थिरताको नयाँ चरणमा धकेलेको छ । थाइल्याण्डको परम्परावादी भुमजाइथाई पार्टीले पेटोडटानको लिक भएको फोन कलमा व्यक्त विषयले प्रधानमन्त्रीका रूपमा उहाँको राष्ट्रपतिको आचरण र देश र सेनाको गरिमामा चोट पुर्‍याएको भन्दै बुधबार सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिएको छ ।

बिहीबार दबाव बढेपछि पेटोडटानले पत्रकार सम्मेलन गरी सैन्य प्रमुख र आफ्नो फुट थाई पार्टीका वरिष्ठ नेतालागत्य श्वेभेच्छुकसँग माफी माग्नुभएको छ । पेटोडटानले सञ्चारकर्मीसँग

भन्नुभयो, “कम्बोडियाका एक नेतासँग भएको श्रव्य सामग्रीका लागि म माफी मान्न चाहन्छु।” थाइल्याण्डका सबैभन्दा प्रभावशाली राजनीतिज्ञ पेटोडटान पूर्व प्रधानमन्त्री तथा अर्बपति नेता थाविसन सिनावत्राकी छोरी हनुहुन्छ । सन् २०२३ मा पदबाट हटेपनि कम्बोडियामा अर्भे पनि शक्तिशाली रहेका हुन सेनसँग जारी सीमा विवादको बारेमा पेटोडटानले उक्त कलमा चर्चा गरेको सुनिन्छ।थाइल्याण्डको विदेश मन्त्रालयले बिहीबार कम्बोडियाका राजदूतलाई बोलाएर उक्त फोन लिक भएकोबारे स्पष्टिकरण सोधेको छ ।

भुमजाइथाईका ६९ जना सांसदको समर्थन फिर्ता भएपछि पेटोडटानलाई संसदा बहुमत पुर्‍याउन मुस्किलले पर्याप्त मत पुग्छ तर विवाद चर्किँदै जाँदा अन्य सहयोगी दलले पनि समर्थन फिर्ता लिएमा मे २०२३ मा भएको मतदानको दुई वर्षपछि सत्ताबाट हट्नु वा मध्यावधि निर्वाचनको घोषणा गर्नुको विकल्प रहने छैन । अन्य दुई गठबन्धन दल 'युनाइटेड थाइल्याण्ड नेशन' र 'डेमोक्याट पार्टी'ले बिहीबार वा शुक्रबारसम्ममा स्थितिबारे छलफल

गर्न बैठकहरू आयोजना गर्ने बताएका छन्। फोन कलले सार्वजनिक आक्रोश निम्त्याएको भन्दै प्रधानमन्त्री पेटोडटान सिनावत्राको राजीनामा माग गर्दै सयौँ सरकार विरोधी प्रदर्शनकारीहरू बिहीबार थाइल्यान्डको सरकारी भवन बाहिर भेला भएका छन् ।उक्त फोन प्रकरणले देशको अवमूल्यन गरेको र सेनाको मर्यादाको अपमान गरेको आरोप लगाउँदै प्रमुख सार्भेदार भुमजाइथाई पार्टी बुधबार सरकारबाट बाहिरिएपछि पेटोडटानको गठबन्धनलाई हल्लाएको छ ।

अत्यधिक गर्मीमा आयोजित विरोध प्रदर्शनले प्रायः पहिलो सर्ट लगाएका वृद्ध प्रदर्शनकारीहरूलाई आकर्षित गरेको छ । यो रङ थाइल्यान्डको राजतन्त्रसँग दृढ रूपमा सम्बन्धित छ । प्रदर्शनकारीहरूले ३८ वर्षीया प्रधानमन्त्री पेटोडटानलाई ‘कूटनीतिक सीपको कमी’ र ‘राष्ट्रिय हितलाई खतरामा पारेको’ आरोप लगाएका छन् ।“जब मैले (लिक भएको) अडियो सुनेँ म धेरै निराश भएँ”, मन्दिरकी ६८ वर्षीया कार्यकर्ता कन्या हनोटीले भन्नुभयो, “उहाँसँग वार्तालाप गर्ने कौशलको कमी छ ।

म्यान्माकी आड सान सुकीको ८०औँ जन्मदिन जेलमा

एएफपी

याडगुन । म्यान्माकी पदच्युत लोकतान्त्रिक नेत्री आड सान सुकीले बिहीबार आफ्नो ८०औँ जन्मदिन सैन्य सरकारको हिरासतमा मनाउनुभएको छ । हिरासतमा उहाँले आफ्नो बाँकी जीवनभर चल्ने सजायहरू भोगिरहनुभएको छ ।सुकी म्यान्माको एक दशकको लोकतान्त्रिक सुधारकालको प्रतिनिधि व्यक्तित्व हुनुहुन्थ्यो र सैन्य शासनबाट खुल्दै गर्दा उहाँ वास्तविक नेत्री बन्नुभएको थियो । तर सन् २०२१ को विद्रोहमा जनरलहरूले सत्ता फिर्ता लिएपछि उहाँ भ्रष्टाचारदेखि लिएर कोभिड-१९ महामारीको प्रतिबन्ध उल्लङ्घन गर्ने अभियोगमा बन्दी बनाइनुभयो र २७ वर्षको सजाय भोगिरहनुभएको छ ।“यो क्षणमा उत्सव मनाउन गाह्रो हुनेछ”, बेलायतका उहाँका ४७ वर्षीय छोरा किम एरिसले भन्नुभयो, “यो यात लाभो समयदेखि चलिरेहेकाले हामीले सहन सिकेका छौँ ।”उहाँले आफ्नी आमाको जन्मदिनसम्मका आठ दिनमा ८० किलोमिटर (५० माइल) दौडिरहनुभएको छ र आफ्नी आमाका लागि ८० हजारभन्दा बढी शुभकामना भिडियो सन्देशहरू सङ्कलन गर्नुभएको छ ।

तत्कालीन ती देख्न पाउनु हुनेछैन । उहाँ म्यान्माको फैलएको राजधानी नैपिडोमा एकात्मता हुनुहुन्छ जहाँबाट सेनाले गुरिल्ला लडाकुहरूविरुद्ध गृहयुद्धको निर्देशन गर्छ ।एरिसले आफ्नी आमा जेल पठाेछ दुई वर्षअघि पत्रगफ्त एक पटक मात्र आफ्नी आमाबाट सुनेको बताउनुभयो ।“उहाँको अवस्था कस्तो छ हामीलाई थाहा छैन”, उहाँले भन्नुभयो । उहाँले आफ्नी आमाले मुटु, हड्डी र दाँतको समस्याको उपचार नपाएर पीडा भोगिरहेको हुनसक्ने डर व्यक्त गर्नुभयो ।

के तपाईं अहाँ याद गर्नुहुन्छ ?

सैन्य नियन्त्रणमा रहेका म्यान्माका भागहरूमा कुनै औपचारिक उत्सवको योजना छैन, तर सैन्य नियन्त्रित मान्डले सहमा अनुयायीहरूको एउटा समूहले उहाँको जन्मदिनअघि स्वतःस्फूर्त विरोध प्रदर्शन गरेको स्थानीय मिडियाले जनाएको छ ।केही मास्क लगाएका प्रदर्शनकारीले सडकमा 'डरबाट मुक्ति' र 'जन्मदिनको शुभकामना' लेखिएका पर्चाहरू छरेका थिए र एक सदस्यले सामाजिक सञ्जालमा साभवा गरिएको अस्थिर क्यामेराको फुटेजमा सुकीको तस्वीर समातेका थिए । “के तपाईं अझै यो महान् व्यक्तिलाई

याद गर्नुहुन्छ ?”, भिडियोमा एक प्रदर्शनकारीले सोधे ।

सुकी बहुसं्यक बौद्ध देशमा निकै लोकप्रिय हुनुहुन्छ, तर उहाँले रोहिङ्ग्या मुस्लिम अल्पसं्यक विरुद्धको कारवाहीमा सेनापतिहरूको रक्षा गरेपछि सैन्य अधिग्रहण हुनुअघि विदेशमा लोकतन्त्रको प्रतीकका रूपमा उहाँको स्थिति ध्वस्त भएको थियो ।म्यान्माको सेनाको लामो प्रभावको विरुद्धमा उहाँ शक्तिहीन रहेको तर्क गरे तापनि लाखौँ रोहिङ्ग् यालाई उहाँको शासनअन्तर्गत छिमेकी बङ्गलादेशमा भाग्न पठाइयो ।तेपिन एकपटक सुकीलाई पुस्कारहरूको वर्षा गर्ने संस्थाहरू र व्यक्तित्वहरूले तुरुन्तै आफूलाई टाढा राखेर उहाँको दोस्रो कारावासले धेरै कम अन्तर्राष्ट्रिय ध्यान पाएको छ ।

बन्द भएको जन्मदिन म्यान्माको स्वतन्त्रता नायक आड सानकी छोरी सुकी लगभग संयोगवश लोकतन्त्रकी च्याम्पियन बन्नुभयो । आफ्नो युवावस्थाको धेरै समय विदेशमा बिताएपछि उहाँ सन् १९८८ मा आफ्नी बिरामी आमाको हेरचाह गर्न फर्किनुभयो तर दमनद्वारा कुलियएको सैन्य विरोधी प्रदर्शनको नेतृत्व गर्न थाल्नुभयो ।उहाँ १५ वर्षसम्म बन्द हुनुहुन्थ्यो, जसमध्ये अधिकांश समय उहाँको परिवारको याङ्गुन लेकसाइड हवेलीमा थियो । त्यहाँ उहाँले अर्भे पनि सीमा पखालिमाथि भाषणका लागि भीड आकर्षित गर्नुहुन्थ्यो ।

सेनाले निर्वासनमा गए स्वतन्त्रता दिने प्रस्ताव गरेको थियो तर उहाँको शान्त अस्वीकारले उहाँलाई स्पटलाइटमा ल्यायो र उहाँलाई सन् १९९१ को नोबेल शान्ति पुरस्कार दिलायो ।सुकी सन् २०१० मा रिहा हुनुभयो र सन् २०१५ मा उहाँको नेसनल लिग फर डेमोक्रेसी पार्टीको चुनावी विजयमा नेतृत्व गर्नुभयो । सेनाद्वारा बनाइएको नियमहरूका कारण उहाँ कहिले पनि औपचारिक रूपमा राष्ट्रपति पदमा आउन सक्नुभएन ।

यदि यी अस्सी वर्षीया आफ्नो वर्तमान कारावासबाट रिहा हुनुभयो भने, एरिसले उहाँ सम्भवतः म्यान्माको राजनीतिमा 'अग्रदूत'को स्थिति' बाट पछाडि हट्नुहुने भविष्यवाणी गर्नुभयो ।सेनाले यस वर्षको अन्त्यमा नयाँ चुनावको वाचा गरेको छ, तर सुकीको अहिंसक दृष्टिकोणका पूर्व अनुयायीहरू मिलेर बनेका धेरै समूहले तिनलाई बहिष्कार गर्ने तयारी गरेका छन् ।

बीबीसी

काठमाण्डु । इरानका भूमिगत परमाणु केन्द्रहरूसम्म मार हान्न सक्ने अस्त्रहरूमध्ये प्रयोग नभएको एउटा अस्त्र छ, जुन हाल इजरेलसँग छैन।

त्यो हो जीबीयू-५७ए/बी म्यासिभ ओर्डिनेन्स पेनिट्रेटर। यो विश्वकै सबैभन्दा ठूलो गैरपरमाणविक सुरुङ “ध्वंसक बम” हाल संयुक्त राज्य अमेरिकासँग मात्र रहेको छ।

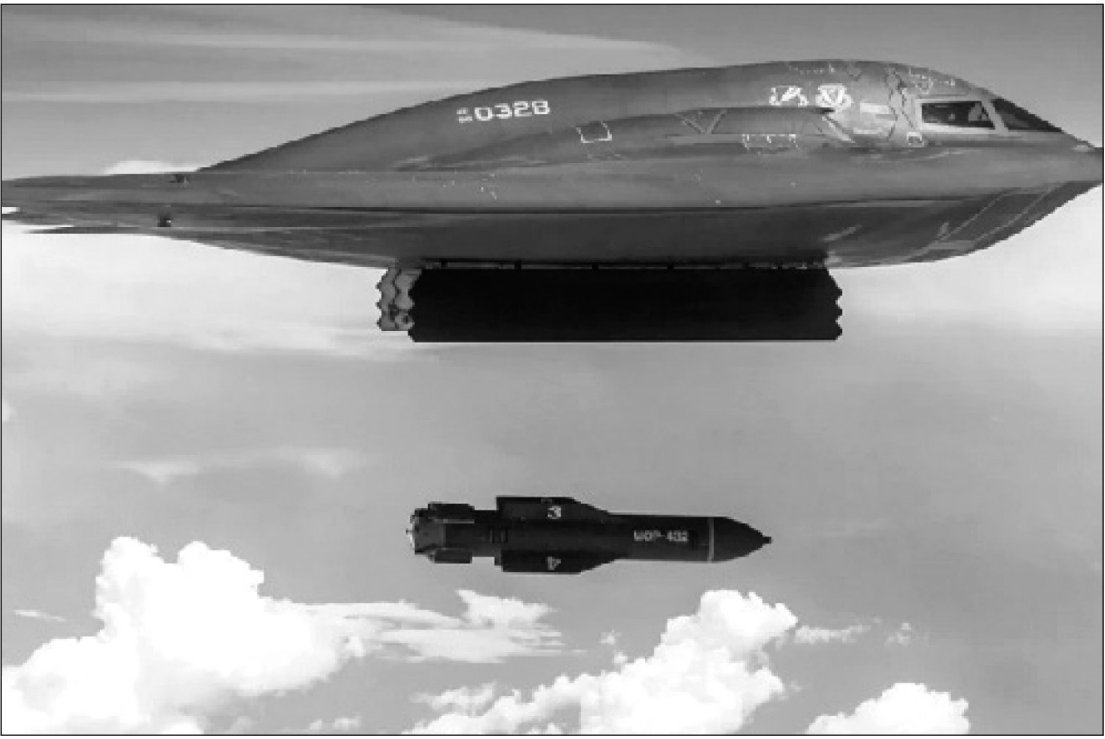
तीस हजार पाउन्ड (१३,६०० किलोग्राम) तौल क्षमताको यो एकदमै ‘नियन्त्रित लक्ष्यमारक’ बम इरानको भूमिगत परमाणु ऊर्जा प्रशोधन केन्द्र फोर्दो कम्प्लेक्ससम्म पुग्न सक्छ, जुन एउटा पहाडमुनि गहिरोडामा रहेको छ। अमेरिकाले म्यासिभ ओर्डिनेन्स पेनिट्रेटर (एमओपी) मा अहिलेसम्म इजरेललाई पहुँच दिएको छैन। तर यो अस्त्र कस्तो हो? यसका चुनौती के छन् र के त्यो प्रयोग गर्न सकिन्छ त? अमेरिकी सरकारका अनुसार जीबीयू-५७ए/बीले एकदम गहिरोडामा र कडा चट्टानले घेरिएका बङ्गर तथा सुरुङसम्म मार हान्न सक्छ।

छ मिटर लम्बाइ भएको यो बम विस्फोट हुनुअघि करिब २०० फीट (६१ मिटर) गहिरोडामसम्म पुग्न सक्छ।हेक विस्फोटनसँगै गहिरोडामसम्म डुलि गर्ने गरी एकपछि अर्को कैयौँ बम खसाल्न सकिन्छ।

बोर्डङ कम्पनीले बनाएको एमओपी बम लडाइँमा कहिल्यै पनि प्रयोग भएको छैन। तर न्यू मेक्सिको राज्यस्थित अमेरिकी सेनाको परीक्षणस्थल ह्वाइट स्यान्ड्स मिसाइल रेन्जमा त्यसको परीक्षण गरिएको हो।यो बम म्यासिभ ओर्डिनेन्स एअर ब्लास्ट (एमओएबी) भन्दा पनि शक्तिशाली हुन्छ।एक्काइस हजार ६०० पाउन्ड (१,८०० किलोग्राम) तौल भएको एमओएबीलाई “मदर अफ अल बम” अर्थात् “सबै बमकी आमा” भनेर पनि चिनिन्छ, जुन बमको प्रयोग सन् २०१७ मा अफगानिस्तान युद्धमा गरिएको थियो।

“अमेरिकी वायु सेनाले एमओएबी आकारका अस्त्रको विकास गर्नका लागि महत्त्वपूर्ण प्रयास गर्‍यो, तर विस्फोटक चार्जलाई एकदम कडा धातुको आवरणभित्र राखियो। फलस्वरूप जीबीयू-५७ए/बी म्यासिभ ओर्डिनेन्स पेनिट्रेटर तयार भयो,” यूकेको ब्राइफोर्ड विश्वविद्यालयस्थित शान्ति अध्ययनका प्राध्यापक पल रोजर्सले भने।स्टेलथ बम्बर भएर पनि चिनिने यूएस बी-२ स्प्रिट विमानले मात्र एमओपी बोक्न सक्ने गरी बनाइएको छ। प्रायः बी-२ नामले चिनिने उक्त विमान नोथ्रोप ग्रुमेनले बनाएको

इरानको परमाणु बङ्गरलाई ध्वस्त पार्न सक्ने अमेरिकीसँग मात्र रहेको त्यो बम

हो र यो विमान अमेरिकी वायुसेनाका अत्याधुनिक विमानहरूमध्ये एउटा हो। निर्माताका अनुसार बी-२ ले

जसका कारण संसारको लगभग जुनसुकै स्थानमा केही घण्टाभित्रै यो पुग्न सक्छ। प्राध्यापक रोजर्सका अनुसार एमओपीको

“अमेरिकी वायु सेनाले एमओएबी आकारका अस्त्रको विकास गर्नका लागि महत्त्वपूर्ण प्रयास गर्‍यो, तर विस्फोटक चार्जलाई एकदम कडा धातुको आवरणभित्र राखियो । फलस्वरूप जीबीयू-५७ए/बी म्यासिभ ओर्डिनेन्स पेनिट्रेटर तयार भयो,” यूकेको ब्राइफोर्ड विश्वविद्यालयस्थित शान्ति अध्ययनका प्राध्यापक पल रोजर्सले भने ।

४० हजार पाउन्ड अर्थात् १८ हजार किलोग्राम ‘पेलोड’ गर्न सक्छ।यद्यपि अमेरिकी वायुसेनाका अनुसार उसले करिब ६० हजार पाउन्ड अर्थात् २७ हजार २०० किलोग्राम तौल बराबरका दुईवटा जीबीयू-५७ए/बीको सफल परीक्षण गरेको छ।

नोथ्रोप ग्रुमेनका अनुसार लामो दूरीको यो भारी बमवर्षक विमानको रेन्ज इन्धनबिना लगभग सात हजार माइल अर्थात् ११ हजार किलोमिटरसम्म छ र उडानका क्रममा एक पटक इन्धन भरेमा साढे ११ हजार माइलसम्म हुन्छ,

प्रयोग इरानजस्तो आधुनिक हवाई प्रतिरक्षा प्रणाली भएको शत्रुविरुद्ध गर्ने हो भने बी-२ बमवर्षकसँगै सम्भवतः अरू विमान पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ। उदाहरणका लागि शत्रुको प्रतिरक्षालाई दबाउनका निमित्त एफ-२२ स्टेल्थ लडाकु विमानको प्रयोग गर्न सकिन्छ।

त्यसपछि क्षतिको आकलन गर्न र थप कारबाही गर्न आवश्यक छ वा छैन भनी हेर्नका लागि डोनको प्रयोग गर्न सकिन्छ।संयुक्त राज्य अमेरिकीसँग सीमित मात्रामा एमओपी बमहरूको भण्डारण रहेको उनको अनुमान छ।“उनीहरूसँग

१० वटा अथवा समग्रमा २० वटा त्यस्ता बमहरू हुन सक्छ,” प्राध्यापक रोजर्सले भने। इरानको प्रमुख परमाणु प्रशोधन केन्द्र नतानजपछि फोर्दो दोस्रो केन्द्र हो।

दक्षिणपश्चिमी तेहरानदेखि करिब ९५ किलोमिटर टाढा पर्ने कोम सहरनाजिकै रहेको पहाडमा उक्त परमाणु केन्द्र रहेको छ।सन् २००६ को आसपासदेखि त्यसको निर्माण सुरु भएको बताइन्छ। सन् २००९ मा त्यो सञ्चालनमा आएको हो। सोही वर्ष तेहरानले त्यसको अस्तित्व स्वीकारेको हो।

चट्टान र माटोमुनि अनुमानित ८० मिटर (२६०) गहिरोडामा रहेको फोर्दो परमाणु केन्द्रलाई जमिनबाट हावामा प्रहार गर्न सकिने इरानी र रूसी क्षेप्यास्त्रहरूबाट सुरक्षा दिइएको छ।सन् २०२३ को मार्चमा अन्तराष्ट्रिय परमाणु ऊर्जा एजेन्सी (आईईए) ले उक्त केन्द्रमा युरेनियम प्रशोधन शुद्धता ८३.७ प्रतिशतमा पुगेको फेला पाऱ्यो। उक्त प्रशोधन तह अस्त्र निर्माणका लागि चाहिने बिन्दुबाट नजिक हो।

“अस्तित्वमाथि खतरा उत्पन्न गराउने” इरानको परमाणु क्षमतालाई नष्ट पार्ने इजरेलको घोषित लक्ष्यबाहेक इजरेली प्रधानमन्त्री बेन्जमिन नेतन्याहुले अहिलेको सैन्य हमला त्यहाँ सत्ता परिवर्तनको कारक हुन सक्ने बताएका छन्।

“यो सिक्नो कारबाही...फोर्दोलाई ध्वस्तबनाएर।मात्रपूराहुनुपर्छ,” अमेरिकाका लागि इजरेली राजदूतले गत शुक्रबार फक्स न्यूजसँग भने। तर एमओपी

परिचालन गर्ने क्षमता इजरेलसँग छैन र अमेरिकाले आफ्नो प्रत्यक्ष संलग्नताविना त्यसको प्रयोग गर्न नदिन सक्ने प्राध्यापक रोजर्स बताउँछन्।

“उनीहरूले निश्चित रूपमा इजरेलीहरूलाई त्यसो गर्न दिने छैनन् र इजरेलसँग त्यो आकारका पेनिट्रेटरहरू छैनन्।” अमेरिकाले उक्त बमको प्रयोग गर्छ वा गर्दैन भन्ने कुरा मुख्यतः यो इन्डम्या संलग्न हुने उसको इच्छामा निर्भर गर्ने छ- खास गरी राष्ट्रपति डोनल्ड ट्रम्पको नेतृत्वमा।

प्राध्यापक रोजर्स भन्छन्, “यो वास्तवमा इजरेलीहरूलाई मदत गर्ने कुरामा ट्रम्पले पूर्ण भुकाव देखाउँछन्। अथवा देखाउँदैनन् भन्नेमा निर्भर गर्ने छ।”क्यानडामा जी सेभेनको शिखर बैठकका लागि पुगेका ट्रम्पलाई वाशिङ्गटनको सैनिक सहभागिताका लागि के हुनुपर्छ भनी सोधिएको जिज्ञासामा उनले भने, “म त्यसबारे कुरा गर्न चाहन्नँ।” इरानले आफ्नो परमाणु कार्यक्रम पूर्ण रूपमा शान्तिपूर्ण रहिआएको र आफूहरूले परमाणु अस्त्र विकास कहिल्यै गर्न नचाहेको दोहोर्‍याउँदै आएको छ। तर ३५ राष्ट्र सदस्य रहेको आईईएको बोर्ड अफ गभर्नर्सले २० वर्षयता पहिलो पटक इरानमाथि परमाणु अप्रसार सन्धिप्रतिको आफ्ना दायित्वहरूको उल्लङ्घन गरेको घोषणा गरेको थियो ।

इजरेलले इरानका परमाणु केन्द्रहरूमा पछिल्ला दिनहरूमा हवाई आक्रमणहरू गरे पनि निकै गहिरोडामा रहेका ती केन्द्रहरूमा “कुनै हिसाबले क्षति पुर्‍याउन ऊ सफल भएको” कुरामा प्राध्यापक रोजर्स विश्वस्त देखिँदैनन्।

“त्यसका लागि एमओपी जस्तो केही चाहिन्छ, जुन कुरा उनीहरू आफैंले गर्न सक्दैनन्।” अमेरिकास्थित आर्म्स कन्ट्रोल असोसिएशनको अप्रसार नीतिका निर्देशक केलसी डाभेनपोर्ट भन्छन्, “जबसम्म फोर्दो सञ्चालनमा रहन्छ, तबसम्म इरानले प्रसारका लागि जोरिखम निम्त्याइरहने छ।”

तर इरानका परमाणु केन्द्रहरूको गहिरोड र तिनलाई कसरी सुरक्षा दिइँदै छ भन्ने कुरा ज्ञात नभएकोले एमओपीको प्रयोग गरिँदा पनि सफलताको सुनिश्चितता गर्न नसकिने प्राध्यापक रोजर्सको तर्क छ। “इरानको परमाणु क्षमतामा क्षति पुर्‍याउने यो विशेष अस्त्रसँग हाल उपलब्ध अरू अस्त्रहरूको भन्दा सबैभन्दा धेरै सम्भावना रहेको छ। तर त्यसले गर्न सक्ला- कसलाई थाहा छ र?”

लोपोन्मुख 'रेड पान्डा'को संरक्षण गर्न क्यामेरा जडान

भोजपुर ।भोजपुरमा लोपउन्मुख वन्यजन्तु रेड पान्डा (हाब्रे)संरक्षण थालिएको छ । यहाँ रेड पान्डा पाइने स्थानको छनोट गरेर संरक्षणको काम गरिएको हो ।

रेड पान्डा पाइने चार वटा सामुदायिक वनमा ४८ वटा क्यामेरा जडान गरेर रेड पान्डाको अवस्थाको विषयमा जानकारी लिने काम भइरहेको रेड पान्डा नेटवर्कले जनाएको छ । रेड पान्डाको संरक्षणको लागि यहाँको टेम्केमैयुङ-१ सावामा रहेको भुर्खेक र महाभिर वाल्वानी सामुदायिक वनमा आठ हजार मालिन्नो बिरुवा रोपन गरिएको डिभिजन वन कार्यालय भोजपुरका अधिकृत कपिलदेव अधिकारीले जानकारी दिनुभयो । रेड पान्डासँगै अन्य वन्यजन्तुको संरक्षणको लागि यी क्षेत्रमा तीन वटा दूला पोखरीसमेत निर्माण गरिएको उहाँको भनाइ छ ।

गत आर्थिक वर्षमा पोखरी निर्माण तथा रेड पान्डाको आहार मालिन्नो रोपनको लागि श्रमदानसहित र १३ लाख ३० लागत बराबरको काम सम्पन्न भएको अधिकृत अधिकारीले जानकारी दिनुभयो । “हामीले रेड पान्डासँगै अन्य वन्यजन्तुको संरक्षणको लागि काम गरिरहेका छौं”, उहाँले भन्नुभयो, “रेड पान्डाको मुख्य आहार मालिन्नो (बाँस प्रजाति)को आठ हजार बिरुवा रोपन गरेका

छौं । रेड पान्डा नेटवर्कसँगको सहकार्यमा रेड पान्डाको संरक्षण गरिरहेका छौं । रेड पान्डाले मालिन्नोका दुसा मन पराउने हुनाले यहाँ बिरुवा रोपन गरिएको हो ।”

राष्ट्रिय वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ अनुसार रेड पान्डाको चोरी, सिकारी गरेको खण्डमा र एक लाखदेखि पाँच लाखसम्म जरिवाना, एकदेखि दश वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुने व्यवस्था रहेको अधिकारीले जानकारी दिनुभयो ।

मुमुम् पदमार्गमा पर्ने यी स्थानमा रेड पान्डा संरक्षणले यहाँको पर्याप्यटनमा समेत टेवा पुगे उहाँको भनाइ छ । रेड पान्डाको वासस्थन संरक्षणको लागि विशेष रूपमा जोड दिएको छ । यहाँको नयाँ खर्क, भुर्खेक, धर्परे

एकराते र मैयुङ सामदायिक वनमा क्यामेरा जडान गरिएको सामूहिक अभियान भोजपुरका अध्यक्ष गणेश श्रेष्ठले जानकारी दिनुभयो । यहाँको धम्परे एकराते सामुदायिक वनमा रेड पान्डा फेला भएको उहाँको भनाइ छ ।

“हामीले रेड पान्डा नेटवर्कमार्फत संरक्षणको काम गरिरहेका छौं”, अध्यक्ष श्रेष्ठले भन्नुभयो, “यहाँ रेड पान्डा फेला परेको अवस्था छ । संरक्षित क्षेत्रमा क्यामेरा जडान गरेर गणनाको काम भइरहेको छ । स्थानीयलाई सचेत गराएर रेड पान्डाको संरक्षणसँगै चोरी, सिकारीबाट रोक्नको लागि आवश्यक काम गरिरहेका छौं ।”

रेड पान्डाको सुर्क्षाको लागि घुम्टी गस्ती गर्न तालिम दिएर सात वटा समूहलाई

परिचालन गरिएको अध्यक्ष श्रेष्ठको भनाइ छ । स्थानीयबासीले रेड पान्डाको अवस्थाको जानकारीसँगै चोरी सिकारी हुनबाट बचाउन भूमिका खेल्ने उहाँले जानकारी दिनुभयो । साथै पारिश्रमिक दिएर दुई जना वन अभिभावकसमेत नियुक्त गरिएको अध्यक्ष श्रेष्ठले बताउनुभयो । वन अभिभावकले हेरालु समूहको परिचालनसँगै यहाँको रेड पान्डाको विषयमा समय/समयमा अध्यावधिक गराउने अध्यक्ष श्रेष्ठको भनाइ छ ।

आगलागी व्यवस्थापनका लागि तालिम, दिगो जीविकोपार्जनको सम्भाव्यता अध्ययनलगायतका कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको जनाइएको छ । रेड पान्डाको चारी, सिकारी तथा हानिनोक्सानीबाट बचाउन गाउँपालिकाले आवश्यक भूमिका खेल्ने गाउँपालिका उपाध्यक्ष रमादेवी राईले बताउनुभयो । रेड पान्डालाई यहाँको पर्यटनसँग जोडेर भावी दिनका योजना अघि बढाइने उहाँको भनाइ छ ।

टेम्केमैयुङ गाउँपालिकाले विभिन्न निकायसँगको सहकार्यमा रेड पान्डाको संरक्षणमा जोड दिएको गाउँपालिका अध्यक्ष सरोज बस्नेतले जानकारी दिनुभयो । रेड पान्डा पाइने क्षेत्रलाई रेड पान्डा जोनको रूपमा विकास गर्ने लक्ष्य रहेको उहाँको भनाइ छ ।रासस

विदेशी मुद्राको विनिमय दर

काठमाण्डु । नेपाल राष्ट्र बैङ्कले विहिवारका लागि विदेशी मुद्राको विनिमय दर निर्धारण गरेको छ । राष्ट्र बैङ्कका अनुसार अमेरिकी डलर एकको खरिददर १३८ रुपैयाँ ०७ पैसा र बिक्रीदर १३८ रुपैयाँ ६७ पैसा निर्धारण गरिएको छ ।

युरोपियन युरो एकको खरिददर १५८ रुपैयाँ ७३ पैसा र बिक्रीदर १५९ रुपैयाँ ४२ पैसा, युके पाउन्ड स्टर्लिनड एकको खरिददर १८५ रुपैयाँ ६० पैसा र बिक्रीदर १८६ रुपैयाँ ४१ पैसा, स्विस फ्याङ्क एकको खरिददर १६८ रुपैयाँ ७८ पैसा र बिक्रीदर १६९ रुपैयाँ ५१ पैसा कायम गरिएको छ ।

अष्ट्रेलियन डलर एकको खरिददर ८९ रुपैयाँ ६५ पैसा र

२३ पैसा र बिक्रीदर चार रुपैयाँ २५ पैसा, युएई दिराम एकको खरिददर ३७ रुपैयाँ ६० पैसा र बिक्रीदर ३७ रुपैयाँ ७६ पैसा, मलेसियन रिङ्गेट एकको खरिददर ३२ रुपैयाँ ४८ पैसा र बिक्रीदर ३२ रुपैयाँ ६२ पैसा, साउथ कोरियन वन १०० को खरिददर १० रुपैयाँ ०४ पैसा र बिक्रीदर १० रुपैयाँ ०८ पैसा, स्विडिस क्रोनर एकको खरिददर १४ रुपैयाँ ४१ पैसा र बिक्रीदर १४ रुपैयाँ ४७ पैसा र डेनिस क्रोनर एकको खरिददर २१ रुपैयाँ २८ पैसा र बिक्रीदर २१ रुपैयाँ ३७ पैसा तोकिएको छ ।

राष्ट्र बैङ्कले हङकङ डलर एकको खरिददर १७ रुपैयाँ ५९ पैसा र

बिक्रीदर ९० रुपैयाँ ०४ पैसा, क्यानेडियन डलर एकको खरिददर १०१ रुपैयाँ ०४ पैसा र बिक्रीदर १०१ रुपैयाँ ४८ पैसा, सिङ्गापुर डलर एकको खरिददर १०७ रुपैयाँ ४१ पैसा र बिक्रीदर १०७ रुपैयाँ ८८ पैसा तोकिएको छ ।

जापानी येन १० को खरिददर नौ रुपैयाँ ५३ पैसा र बिक्रीदर नौ रुपैयाँ ५७ पैसा, चिनियाँ युआन एकको खरिददर १९ रुपैयाँ २१ पैसा र बिक्रीदर १९ रुपैयाँ २९ पैसा, साउदी अरेबियन रियाल एकको खरिददर ३६ रुपैयाँ ८० पैसा र बिक्रीदर ३६ रुपैयाँ ९६ पैसा, कतारी रियाल एकको खरिददर ३७ रुपैयाँ ८८ पैसा र बिक्रीदर ३८ रुपैयाँ ०४ पैसा कायम भएको छ ।

केन्द्रीय बैङ्कका अनुसार थाई भाट एकको खरिददर चार रुपैयाँ

बिक्रीदर १७ रुपैयाँ ६७ पैसा, कुवेती दिनार एकको खरिददर ४५० रुपैयाँ ७५ पैसा र बिक्रीदर ४५२ रुपैयाँ ७१ पैसा, बहराइन दिनार एकको खरिददर ३६६ रुपैयाँ ११ पैसा र बिक्रीदर ३६७ रुपैयाँ ७० पैसा, ओमनी रियाल एकको खरिददर ३५८ रुपैयाँ ६० पैसा र बिक्रीदर ३६० रुपैयाँ १६ पैसा रहेको छ ।

भारतीय रुपैयाँ एक सयको खरिददर १६० रुपैयाँ र बिक्रीदर १६० रुपैयाँ १५ पैसा तोकेको छ । राष्ट्र बैङ्कले यो विनिमय दरलाई आवश्यकतानुसार जुनसुकै समयमा पनि संशोधन गर्न सकिने जनाएको छ । वाणिज्य बैङ्कले तोक्ने विनिमय दर भने फरक हुनसक्ने र अद्यावधिक विनिमय दर केन्द्रीय बैङ्कको 'वेबसाइट'मा उपलब्ध हुने जनाइएको छ । रासस

रैथाने धान लगाउने किसानलाई प्रतिमुरी एकहजार अनुदान

बलेवा । 'हाईब्रिड' बीउबिजनले कृषि क्षेत्रका पुराना जातहरु लोपजस्तै भएका छन् । रैथाने बाली संरक्षणका लागि थोरै मात्र कार्यक्रम आएका छन् । यसै सन्दर्भमा बागलुङ नगरपालिका-१३ बलेवाको पैयुँपाटाले रैथाने धान संरक्षण गर्ने किसानलाई अनुदान दिने भएको छ । किसानको उत्पादनको आधारमा वडाले अनुदान कार्यक्रम घोषणा गरेको हो । वडा कार्यसमितिले निर्णय गरेर रैथानेका लागि तोकिएका पाँच थरी धानको उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम ल्याएको हो । आगामी आर्थिक वर्षको बजेटबाट प्रतिमुरी र एक/एक हजार अनुदान दिइने वडाध्यक्ष नारायण शर्मा पौडेलले बताउनुभयो । वडा समितिले रैथाने जातमध्येबाट अनादी, भिन्नुवा, रमनी, जर्नेली र अंगा जातको धान लगाउने किसानलाई वडाले अनुदान दिन लागेको हो । आगामी मङ्सिरमा किसानको खेतमै पुरेर धान भरेपछि नगद हातमा राख्ने गरी बजेट समेत विनियोजन गरिएको पौडेलले जानकारी दिनुभयो । “तोकिएको धान लगाएका किसानले असार साउनमै सूचना दिनुहुन्छ, त्यसको रेकर्ड पनि वडाले राख्छ”, पौडेलले

भन्नुभयो, “वडा समितिका पदाधिकारीकै उपस्थितिमा किसानको धान थन्क्याउने योजना पनि बनाइन्छ ।” एकै दिन धेरै किसानको धान थन्क्याउने अवस्था आइपरेमा वडा समितिले टोल विकास समितिलाई पनि काममा खटाउन सक्नेछ । लोपोन्मुख धान भएकोले जोगाउन यो विधि र नीति लागू गर्न लागेको उहाँले बताउनुभयो । पहिलो चरणमा किसानलाई अनुदान दिन वडाले र ५० हजार विनियोजन गरेको हो । यसअघि केही किसानले मात्रै परम्परागत धान उत्पादन गर्दै आएका छन् । हाईब्रिडले रैथानेको बीउ माप्तिन सक्ने अवस्था आएपछि संरक्षणका लागि पनि यो निर्णयमा वडा समिति पुगेको हो । यो निर्णयलाई नगरपालिकाले पनि गजजबको भएको बताएको छ । “उत्पादन पनि बढाउने, रैथाने बाली पनि जोगाउने व्यवस्थामा साथ दिनुपर्छ”, नगरप्रमुख वसन्तकुमार श्रेष्ठले भन्नुभयो, “कृषि पेसा गरेको किसान खुसी बन्ने वातावरण बनाउने प्रयासमा छौं ।” धेरै उत्पादन गरेका किसानको धान नगरपालिकाले पनि बजारीकरणमा साथ दिने उहाँले बताउनुभयो ।रासस

सागसब्जी र फलफूलको थोक मूल्य

काठमाण्डु । कालीमाटी फलफूल तथा तरकारी बजार विकास समितिले विहिवारका लागि कृषि उपजहरुको थोक मूल्य निर्धारण गरेको छ । समितिका अनुसार प्रस्तुत सागसब्जी र फलफूलको अधिकतम थोक मूल्य निर्धारण गरिएको हो । गोलभेंडा दूलो (नेपाली) प्रतिकिलो र ७०, गोलभेंडा दूलो (भारतीय) प्रतिकिलो र ९५, गोलभेंडा सानो (लोकल) प्रतिकिलो र ३१, गोलभेंडा सानो (टनेल) प्रतिकिलो र ४८, आलु रातो भारतीय प्रतिकिलो र ४४, आलु रातो (भारतीय) प्रतिकिलो र ३५, आलु रातो (मुडे) प्रतिकिलो र ३८, आलु सेतो प्रतिकिलो र ३५, प्याज सुकेको (भारतीय) प्रतिकिलो र ४४, गाजर (लोकल) प्रतिकिलो र ७०, गाजर (तराई) प्रतिकिलो र ५५, बन्दा (लोकल) प्रतिकिलो र ३०, काउली स्थानीय प्रतिकिलो र ६५, मूला रातो प्रतिकिलो र ३०, सेतो मूला (हाईब्रिड) प्रतिकिलो र २५, भन्टा लाम्चो प्रतिकिलो र २२, भन्टा डल्लो प्रतिकिलो र ४०, तने बोडी प्रतिकिलो र ३५, मकै बोडी प्रतिकिलो र ५० कायम भएको छ ।

यसैगरी, मटरकोसा प्रतिकिलो र १५०, पिउट सिमी (लोकल)

प्रतिकिलो र ५५, पिउट सिमी (हाईब्रिड) प्रतिकिलो र ४०, पिउट सिमी (राजमा) प्रतिकिलो र १२०, टाटे सिमी मूल्य प्रतिकिलो र ७०, भटमास कोसा प्रतिकिलो र १२०, तीतो करेला प्रतिकिलो र ३५, लौका प्रतिकिलो र २५, परबर (लोकल) प्रतिकिलो र ३५, परबर (तराई) प्रतिकिलो र ४२, चिचिण्डो प्रतिकिलो र ३०, घिरीला प्रतिकिलो र ४५, भिन्नुनी प्रतिकिलो र ५०, फर्सी पाकेको प्रतिकिलो र ४५, फर्सी हरियो (लाम्चो) प्रतिकिलो र ३५, हरियो फर्सी (डल्लो) प्रतिकिलो र ३८, भिण्डो प्रतिकिलो र ४५ कायम गरिएको छ ।

यस्तै, सखरखण्ड प्रतिकिलो ७०, पिँडालु प्रतिकिलो र १००, स्कूस प्रतिकिलो र ७०, रायोसाग प्रतिकिलो र ४०, पालुन्नो साग प्रतिकिलो र ४५, तोरीको साग प्रतिकिलो र ३५, हरियो प्याज प्रतिकिलो र १००, च्याउ (कन्य) प्रतिकिलो र १६०, च्याउ (डल्लो) प्रतिकिलो र ३५०, कुरिलो प्रतिकिलो र ३००, निगुरो प्रतिकिलो र ३५ निर्धारण गरिएको छ ।

ब्रोकाउली प्रतिकिलो र ७०, चुकुन्दर प्रतिकिलो र ७०, सजिवन प्रतिकिलो र १७०, रातो बन्दा र ८०, जिरिको साग प्रतिकिलो र १००, म्याठकोभी प्रतिकिलो र ७०, सोफको साग प्रतिकिलो

र ११०, पुदिना प्रतिकिलो र ११०, इमली प्रतिकिलो र १७०, तामा प्रतिकिलो र १२०, तोफु प्रतिकिलो र १४० र गुन्द्रुक प्रतिकिलो र ३५० तोकेको छ ।

समितिले स्याउ (फोले) प्रतिकिलो र २५०, स्याउ (फुजी) प्रतिकिलो र ३००, केरा (दर्जन) र १५०, कागती प्रतिकिलो र १७०, अनार प्रतिकिलो र ३५०, आँप (माल्ट) प्रतिकिलो र ७०, आँप (दशहरी) प्रतिकिलो र ८०, अङ्गुर (हरियो) प्रतिकिलो र २५०, अङ्गुर (कालो) प्रतिकिलो र ३५०, तरबुजा (हरियो) प्रतिकिलो र ४०, मौसम प्रतिकिलो र २००, जुनार प्रतिकिलो र २५०, भुईँकटहर प्रतिगोटा र १९०, काँक्रो (लोकल) प्रतिकिलो र ५५, काँक्रो (हाईब्रिड) प्रतिकिलो र १८, रुखकटहर प्रतिकिलो र ६५, मेवा (भारतीय) प्रतिकिलो र १००, लिची (लोकल) प्रतिकिलो र १९० निर्धारण गरिएको छ ।

यसैगरी, अदुवा प्रतिकिलो र ११०, खुर्सानी सुकेको प्रतिकिलो र ४२०, खुर्सानी हरियो प्रतिकिलो र ४०, खुर्सानी हरियो (बुलेट) प्रतिकिलो र ३०, खुर्सानी हरियो (माछे) प्रतिकिलो र ३५, खुर्सानी हरियो अकबरे प्रतिकिलो र २२०, भेडे खुर्सानी प्रतिकिलो र ६० निर्धारण गरिएको छ ।रासस

नरभक्षी चितुवा नियन्त्रणमा आएन

तनहुँ । बन्दीपुर गाउँपालिका-२ कुवादीका ६ वर्षीय उत्सव गुरुङको चितुवाको आक्रमण परी मृत्यु भएको नौ दिन बितिसक्दा पनि चितुवालाई नियन्त्रणमा लिन सकिएको छैन ।

गत जेठ २६ गते साँझ आफ्नै घरआँगनमा खेल्दै गरेको अवस्थामा चितुवाले आक्रमण गरी बालकको ज्यान लिएपछि सिद्धस्थान सामुदायिक वनमा बाख्रासाहितका पाँचवटा खोर राखेर पासो थाप्ने काम गरेको छ । चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका भेटेरिनरी प्राविधिक दिनेश ढकाल, राष्ट्रिय प्राकृतिक संरक्षण कोषका किरणराज रिजाल र वन्यजन्तु प्राविधिक धिरुलाल थारूको डाटिङ टोलीले त्यस क्षेत्रमा निगरानी बढाइरहेको छ । डाटिङ टोलीले चितुवा भेटेको अवस्थामा बेहोस बनाएर अन्यत्र स्थानान्तरण गर्ने योजना रहेको डिभिजन वन कार्यालयका वन अधिकृत तथा सूचना अधिकारी

राजकुमार श्रेष्ठले जानकारी दिनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, “डाटिङ टोलीले चितुवाको पदमार्ग र दिशा भेटिकाले छिट्टै नियन्त्रणमा लिन सकिनेमा विश्वस्त रहेको जनाएका छन् ।” बन्दीपुरमा चितुवा आक्रमणमा परी चालु आर्थिक वर्षको साउनदेखि यता ११ महिनाको अवधिमा तीन बालबालिकाले ज्यान गुमाएका छन् ।

यसरी ज्यान गुमाउने बालक दुई र एक बालिका रहेका छन् । डिभिजन वन कार्यालयका अनुसार २०७४ फागुन ९ गतेदेखि आठ वर्षको अवधिमा १२ बालक र पाँच बालिकाले ज्यान गुमाइसकेका छन् । जिल्लाका भानु, बन्दीपुर, आँबुखैरेनी, व्यासलगायतका पालिकाका चितुवाको आक्रमणले मानवीय क्षति भएको छ ।रासस

सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड, शाखा कार्यालय मिर्चैया, सिराहाको धितोमा रहेको सम्पत्ति लिलाम बिक्री सम्बन्धी १५ दिने सूचना	
प्रकाशित मिति : २०८२/०३/०९ गतेको जनकपुर टुडे राष्ट्रिय दैनिक	
यस बैंकबाट कर्जा लिएका तपसिल बमोजिमका ऋणी तथा सो को धितो जमानतकर्ताले ऋण लिंदा गरिदिएको लिखत र ऋण स्वीकृतीपत्रको शर्तमा तोकिए बमोजिम बैंकलाई तिनू बुझाउनु पर्ने साँबा, किस्ता तथा व्याज समेतका रकमहरु तिन बुझाउन पटक पटक मौखिक एवं लिखित ताकेता गर्दा समेत नतिरी नबुझाई बैंकसँग भएको ऋण कर्जा सम्बन्धी शर्त कबुलिपत्रतहरु उल्लङ्घन गरेकोले कर्जा चुक्ता भुक्तान गर्न आउने बारेको ३५ दिने सार्वजनिक सूचना मिति २०८२/०२/०२ को जनकपुर टुडे राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गरिएकोमा सो बमोजिम समेत ऋणी तथा जमानतकर्ता कसैले पनि ऋण/जमानत दायित्व फछ्छौट नगरेको हुनाले ऋणी एवं धितो जमानतकर्ताले यस बैंकलाई लेखिदिएको तपसिल बमोजिमको चल अचल सम्पत्ति धितो जहाँ जे जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३, नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एफिकृत निर्देशिकाको निर्देशन एवं बैंकको आन्तरिक नियम अनुसार गोप्य शिलवन्दी बोलपत्रद्वारा लिलाम बिक्री गरी बैंकको लेना असुल उपर गरिने हुँदा इच्छुक महानुभावहरुले तपसिलमा उल्लिखित शर्त बन्देजहरुको अधीनमा रही गोप्य शिलवन्दी बोलपत्र पेश गर्नुहुन आह्वान गरिन्छ ।	
यसै सूचनालाई आधार मानी सम्बन्धित ऋणीहरु तथा जमानत गरिदिने व्यक्तिले लिलाम हुने दिन भन्दा अगावै बैंकमा उपस्थित भई आफुले बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण बाँकी बक्यौता चुक्ता भुक्तान गरी कर्जा राफसाफ गरेमा लिलामी कार्य रोक्न सकिने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ । धितोको सम्पत्ति लिलामबाट कसैले सकार गरी नलिएमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ बमोजिम बैंक आफैले सकार गरी लिन सक्ने व्यहोरा समेत ऋणी, धितो जमानतकर्ता एवं सम्बन्धित सबैमा जानकारी गराइन्छ ।	
तपसिल	
ऋणीको विवरण	
सिराहा जिल्ला, साविक वनस्पति ग.वि.स. वडा नं. ८ क (हाल सिराहा जिल्ला, लहान न.पा. वडा नं. १४) स्थित रजिष्टर्ड कार्यालय रहि साफेदारी ऐन, २०२० बमोजिम नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, धरेलु तथा साना उद्योग विभाग, धरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय लहान, सिराहामा मिति २०७३ साल ज्येष्ठ महिना ३ गते रोज र मा प्रा.फ.नं.घ.उ.मि. ६४२५/०७२/७३ तथा आन्तरिक राजश्व कार्यालय लाहानमा मिति २०७३/०२/०४ मा स्थायी लेखा नम्बर (PAN) ६०४१४५४६० अर्न्तर्गत दर्ता कायम भएको जय माँ सरस्वती ईटा उद्योग ।	
व्यक्तिगत जमानीकर्ताको विवरण	
१. लक्ष्मण साहको नाति, पंचा साह तेलीको छोरा, सिराहा जिल्ला, साविक धनगढी गा.वि.स./न.पा. वडा नं. १० स्यागी जिल्ला, धनगढी न.पा. वडा नं. ११ बस्ने नविन साह (ना.प्र.नं. १३१४२६९१-४५०२९, जारी मिति २०६१/१२/३०, जि.प्र.का. सिराहा) ।	२. पंचा साह तेलीको बुहारी, नविन साहको पत्नी, सिराहा जिल्ला, धनगढीमाई न.पा. वडा नं. ११ स्यागी ठेगाना भई हाल सिराहा जिल्ला, धनगढी गा.पा./न.पा. वडा नं. ११ बस्ने शोभा कुमारी साह (ना.प्र.नं. १५-०१-७६-०४०७९, जारी मिति २०७६/०३/२६, जि.प्र.का. सिराहा) ।
३. रौजी साह तेलीको नाति, लक्ष्मण साहको छोरा, सिराहा जिल्ला, साविक धनगढी गा.वि.स./न.पा. वडा नं. ५ स्यागी ठेगाना भई हाल सिराहा जिल्ला, धनगढी गा.पा./न.पा. वडा नं. ११ बस्ने जय प्रकाश साह (ना.प्र.नं. १४/१३१४३०९४, जारी मिति २०४४/१०/०६, जि.प्र.का. सिराहा) ।	४. लक्ष्मण साहको नाति, पंचा साह तेलीको छोरा, सिराहा जिल्ला, साविक धनगढी गा.वि.स. वडा नं. ५ स्यागी ठेगाना भई हाल सिराहा जिल्ला, धनगढी गा.पा./न.पा. वडा नं. ११ बस्ने परमसिखा तेली (ना.प्र.नं. १७७७, जारी मिति २०४६/०३/२९, जि.प्र.का. सिराहा) ।
५. लक्ष्मण साहको बुहारी, पंचा साह तेलीको पत्नी, सिराहा जिल्ला, साविक धनगढी गा.वि.स. वडा नं. ५ स्यागी ठेगाना भई हाल सिराहा जिल्ला, धनगढी गा.पा./न.पा. वडा नं. ११ बस्ने परमसिखा तेली (ना.प्र.नं. १७७७, जारी मिति २०४६/०३/२९, जि.प्र.का. सिराहा) ।	
धितोको विवरण	
१. परमसिखा तेली (ना.प्र.नं. १७७७, जारी मिति २०४६/०३/२९, जि.प्र.का. सिराहा) को नाममा मालपोत कार्यालय सिरहामा दर्ता भई यस बैंकको पक्षमा दृष्टिवन्धक धितो पारित भई बैंकको पक्षमा रोक्का समेत रहेको सिराहा जिल्ला, साविक नैनपुर गा.वि.स./न.पा. वडा नं. ६ नक्सा सित नं. ६ ख स्थित कि.नं. ४९० र ४८८ को क्षेत्रफल क्रमशः ०-०-१० र ०-०-१२.५ (बि.क.धु.) र सिराहा जिल्ला, साविक नैनपुर गा.वि.स./न.पा. वडा नं. ६ नक्सा सित नं. ६ क स्थित किता नं. ९७९ को क्षेत्रफल ०-६-१९.५ (बि.क.धु.) बमोजिमको जग्गा र सो जग्गाले चर्चेको सम्पूर्ण लिगलगापात समेत ।	
२. जय माँ सरस्वती ईटा उद्योगको स्वामित्वमा रहेको मालसामान तथा आय प्राप्ती (Goods and Assignment of Receivables) उपर हाइपोथिकेशन सुचना ।	
शर्तहरु :	
१. बोलपत्र फारम रु. १,०००/- (अशरेपी एक हजार मात्र) तिरी यस बैंकको शाखा कार्यालय मिर्चैया, सिराहाबाट कार्यालय समय भित्र प्राप्त गर्न सकिनेछ ।	
२. शिलवन्दी बोलपत्र यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिन भित्र अर्थात मिति २०८२/०३/२० गते १६:०० बजे भित्र यस बैंकको शाखा कार्यालय मिर्चैया, सिराहामा बुझाई सक्नु पर्नेछ ।	
३. प्राप्त बोलपत्रहरु मिति २०८२/०३/२१ गते १६:०० बजे यस बैंकको शाखा कार्यालय मिर्चैया, सिराहामा बोलपत्रदाता र/वा निजका प्रतिनिधि र/वा सरकारी निकायका प्रतिनिधिरूको रोहबरमा खोलिनेछ । तर बोलपत्रदाता वा निजको प्रतिनिधीको उपस्थिती नहुँदमा बोलपत्र खोल्न कुनै बाधा पुग्ने छैन ।	
४. बोलपत्र बुझाउने अन्तिम दिन बैंक बिदा भएमा बिदाको लगत्तै बैंक खुलेको दिनमा समेत उक्त दिनको १६:०० बजे भित्र तोकिएको स्थानमा बोलपत्र बुझाउन सकिनेछ । त्यस्तै बोलपत्र खोल्ने दिन बैंक बिदा भएमा बिदाको लगत्तै बैंक खुलेको दिन १६:०० बजे बोलपत्र खोलिनेछ ।	
५. लिलाम गर्ने लागिपुगेको सम्पत्ति जहाँ जे जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा खरीद गरिनेने गरी बोलपत्र पेश गर्नु पर्नेछ । बोलपत्र पेश गर्दा कुन कुन धितोको सम्पत्तिको लागि के कति बोलकबुल गर्ने खोजिएको हो स्पष्ट खुलाई पेश गर्नु पर्नेछ । बैंकले सबै वा कुनै धितो पूर्ण वा आंशिक रूपमा समेत स्वीकार गर्न सक्नेछ, यस सम्बन्धी अन्तीम निर्णय गर्ने अधिकार बैंकमा निहित रहनेछ ।	
६. बोलपत्रमा आफुले सकार गरी लिन चाहेको सम्पत्ति के कति रकममा खरीद गरी लिन चाहेको हो सो को अंक तथा अक्षरमा स्पष्टरूप लेखिएको हुनु पर्नेछ र आफुले कबोल गरेको रकमको कम्तिमा १० प्रतिशतले हुन आउने रकम धरीटी बापत यस बैंकको जुन सुकै शाखाबाट खाता नं. ४४०९००००१ मा रकम जम्मा गरी सो को सक्कल बीचर र/वा अन्य बैंक वित्तीय संस्थाको ड्राफ्ट/मेनेजर चेक समेत बोलपत्र साथ समावेश गरी पेश गर्न सकिने छ । धरीटी स्वरूप जम्मा गरिएको रकममा व्याज दिईने छैन ।	
७. बोलपत्रदाताको बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो को जानकारी सम्बन्धित बोलपत्रदातालाई बोलपत्रमा उल्लेखित ठेगानामा लिखितरूपमा पठाईनेछ र सो सूचना प्राप्त स्वीकृत बोलपत्रदाताले बैंकले तोकेको दिन भित्र कबोल गरेको सम्पूर्ण रकम नगदै जम्मा गर्नुपर्नेछ । साथै उक्त समय भित्र कबुल गरेको रकम दाखिला नगरेमा धरीटी बापत राखिएको रकम बैंकले जफत गर्न सक्नेछ ।	
८. सम्पत्तिको स्वामित्व हस्तान्तरण गर्दा सरकारी कार्यालयमा लाग्ने सम्पूर्ण कर शुल्क/दस्तुर सकार गरी लिने व्यक्ति स्वयंले तिनू बुझाउनु पर्नेछ ।	
९. कुनै अड्डा, अवलतबाट लिलाम सम्बन्धी कार्य रोक्का वा बदर गर्ने आदेश भएमा लिलाम रोक्का वा बदर हुनेछ । त्यस्तो अवस्थामा बोलपत्रदाताले धरीटी बापत जम्मा गरेको रकम सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता दिईनेछ । तर सो मा कुनै व्याज प्रदान गरिने छैन ।	
१०. बोलपत्र स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने सम्बन्धी सम्पूर्ण अधिकार बैंकमा सुरक्षित रहनेछ । रीत नपुग्दाई दर्ता हुन आएको बोलपत्र उपर कुनै कारवाही हुने छैन ।	
११. लिलाम बिक्री गरिने सम्पत्तिको बारेमा थप जानकारी आवश्यक परेमा यस बैंकको हात्तिसार, काठमाडौँ स्थित केन्द्रिय कर्जा असुली विभाग तथा शाखा कार्यालय मिर्चैया, सिराहामा कार्यालय समयभित्र सम्पर्क गरी बुक्न सकिनेछ ।	
१२. अन्य शर्तहरु बोलपत्र फारममा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।	

लक्ष्मीनियाँको पौने ४८ करोडको बजेट

दुइे समाचारदाता
जनकपुरधाम । धनुषाको लक्ष्मीनियाँ गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि ४७ करोड ७९ लाख ६४ हजार ६२५ रुपैयाँको बजेट ल्याएको छ । १३औँ गाउँसभामार्फत गाउँपालिका अध्यक्ष भोगेन्द्र मिश्रले 'शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पूर्वाधार र रोजगार: लक्ष्मीनियाँ गाउँपालिकाको समृद्धिको आधार' भन्ने मूल नारासहितको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गरेका छन् ।

सो बजेटमा भौतिक पूर्वाधार विकासलाई मुख्य प्राथमिकतामा राख्दै कुल बजेटको ४५ प्रतिशत रकम विनियोजन गरिएको छ । त्यसैगरी, आर्थिक र सामाजिक विकासका लागि समान २०-२० प्रतिशत, संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासनका लागि १० प्रतिशत तथा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि ५ प्रतिशत बजेट छुट्याइएको छ ।

आगामी वर्षका लागि गाउँपालिकाले शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा महत्वाकांक्षी कार्यक्रमहरू अघि सारेको छ ।

'उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्य: गाउँपालिकाको हाम्रो पहिचान' को लक्ष्यसहित एक सामुदायिक विद्यालयलाई नमुनाको रूपमा

विकास गर्ने र प्रत्येक माध्यमिक विद्यालयमा एक 'नर्स' को व्यवस्था गर्ने नीति लिइएको छ । स्वास्थ्यतर्फ, गर्भवती महिलाका लागि 'ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड' अभियान सञ्चालन गरिनेछ भने ' गाउँपालिका अध्यक्षसँग ज्येष्ठ नागरिक' कार्यक्रममार्फत अध्यक्ष स्वयं स्वास्थ्यकर्मीसहित ज्येष्ठ नागरिकको घरदैलोमा पुगे कार्यक्रम तय गरिएको जनाइएको छ ।

सो बजेटको स्रोतका रूपमा संघीय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान १० करोड ४ लाख, राजस्व बाँडफाँड ८ करोड ९२ लाख १९ हजार, सशर्त अनुदान १७ करोड १९ लाख, समपूरक अनुदान १ करोड ४७ लाख र विशेष अनुदान ३ करोड २० लाख रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान छ ।

त्यस्तै, प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडतर्फ ४८ लाख ३५ हजार, वित्तीय समानीकरणतर्फ ६९ लाख ९ हजार, सशर्त अनुदानतर्फ ८ लाख, समपूरक अनुदानतर्फ २० लाख र विशेष अनुदानतर्फ ३० लाख प्राप्त हुनेछ ।

गाउँपालिकाले आन्तरिक राजस्वबाट ४० लाख र गत वर्षको मौज्दातबाट ५० लाख रुपैयाँ आम्दानी हुने अनुमान गरेको छ ।

योग शिविर सम्पन्न

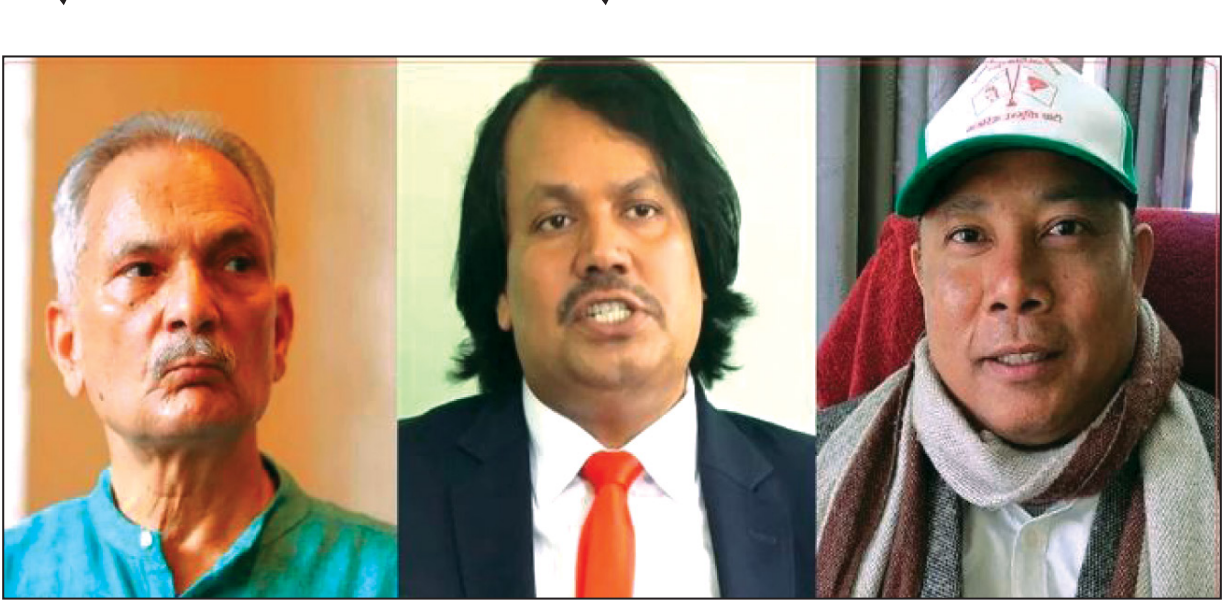
दुइे समाचारदाता
जनकपुरधाम । भारतीय महावाणिज्य दूतावास वीरगञ्जले अन्तर्राष्ट्रिय योग दिवसको अवसरमा योग शिविर सम्पन्न गरेको छ । जनकपुरधाममा बिहीबार ऐतिहासिक तिरहुतिया गाछीमा ११ औँ अन्तर्राष्ट्रिय योग दिवस - २०२५ भव्य रूपमा मनाइएको छ । भारतीय महावाणिज्य दूतावास वीरगञ्जका महावाणिज्य दूत देवीसहाय मीनाले अन्ताराष्ट्रिय योग दिवस स्थापना गर्ने प्रस्ताव भारतले गरेको उल्लेख गरेका थिए । नेपालसहित १७७ सदस्य राष्ट्रले अनुमोदन गरेपछि योगको

महत्त्व र सान्दर्भिकता अभै बढ्दै गएको उनले उल्लेख गरे । यसलाई अभै व्यापकता दिन तथा योगले निरोगी बनाउने र स्वस्थ राख्ने भएकाले योग शिविरलाई व्यापकता दिन तथा यसको महत्त्व दर्शाउन मुलुकका ठाउँ ठाउँमा योग शिविर चलाउन लागिएको बताए । सो कार्यक्रममा स्थानीय नागरिक, योगप्रेमी, विद्यार्थी, महिलाहरू तथा विभिन्न सामाजिक संस्था सहभागी थिए। योगका विभिन्न आसन प्रस्तुत गर्दै सहभागीहरूले योगाभ्यासमार्फत स्वस्थ जीवनशैलीको सन्देश दिएका थिए ।

दुइे समाचारदाता
वीरगञ्ज । स्थानीय तह गठन भएको आठ वर्ष बितिसक्दा पनि पर्सिका चार पालिका अभै भाडाकै घरमा कार्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् । जिल्लामा रहेका १४ पालिकामध्ये एक नगरपालिका र तीन गाउँपालिका कार्यालय भाडाकै घरमा सञ्चालित छन् । चार नगरपालिका रहेको पर्सामा बहुदरमाई नगरपालिकाबाहेक सबै नगरपालिकाको आफ्नै भवन छ। बिन्दबासिनी, छिपरहर्माई र जिराभवानी गाउँपालिका कार्यालय पनि भाडाकै घरमा सञ्चालन भइरहेका छन् । बहुदरमाई नगरपालिका र जिराभवानी गाउँपालिकाले मासिक एक-एक लाख तथा बिन्दबासिनी गाउँपालिका र छिपरहर्माई गाउँपालिकाले मासिक ५०/५० हजार रुपैयाँ कार्यालय सञ्चालनबापत भाडा तिर्दै आएका छन् । यी चार पालिकाको कार्यालयको भाडामा मात्र वार्षिक ३६ लाख खर्च हुँदै आएको छ । बहुदरमाई र जिराभवानीले पालिका स्थापनादेखि हालसम्म घरभाडाका लागि ९६/९६ लाखभन्दा बढी खर्च गरेका छन् । बिन्दबासिनी र छिपरहर्माईले हालसम्म ४८/४८ लाखभन्दा बढी घरभाडा तिरेका छन्। बिन्दबासिनी गाउँपालिकाकी उपाध्यक्ष ज्योति चौरीसियाका अनुसार

पालिकाले आफ्नै भवन बनाउन जग्गा खोजिरहेको छ । जिराभवानी गाउँपालिका कार्यालयले तीनवटा ब्लक भाडामा लिएर मासिक एक लाख घर भाडा ति्रिरहेको एक कर्मचारीले जानकारी दिए। भवन निर्माणका लागि पटकपटक आवाज उठे पनि गाउँपालिका अध्यक्षसहितका केही जनप्रतिनिधिले चासो नलिएको उनको भनाइ छ । धेरै

नेसपा नयाँशक्तिले सीके, रवि, रेशम र बालेनसँग मिलेर अभियान चलाउने

दुइे समाचारदाता
काठमाण्डु । पूर्वप्रधानमन्त्री बाबुराम भट्टराई नेतृत्वको नेपाल समाजवादी पार्टी (नयाँ शक्ति)ले सीके, रवि लामिछाने, रेशम चौधरी र बालेनसँग मिलेर अभियान चलाउन पहलकदमी लिने निर्णय गरेको छ । नेसपा (नयाँशक्ति)को बिहीबार बसेको राजनीतिक संवाद समितिको बैठकले उनीहरूसँग मिलेर सुशासन र समसामयिक राजनीतिक विषयमा अभियान चलाउनेगरी पहल लिने भएको उपाध्यक्ष मानुषी यमी भट्टराईले जानकारी दिइन् । उनले भनिन्, 'अहिले समसामयिक राजनीतिक र जुन सुशासन, भ्रष्टचारको

कुरा आइरहेको छ, त्यो अलि पछिलो बन्दै गएको भएर नयाँ बैकल्पिक, प्रगतिशील र लोकतान्त्रिक पार्टी र समूहहरूबीचमा अलिकति पहलकदमी लिने भन्ने निर्णय भएको छ,' भट्टराईले भनिन् । नयाँशक्तिले रास्वपा, जनमत, नागरिक उन्मुक्त र विवेकशील पार्टीलाई आफ्नो पार्टीको औपचारिक कार्यक्रममा बोलाउने गरेको छ । उनले भनिन्, 'हामीले पोहोरेदेखि नै नयाँ र बैकल्पिक पार्टीहरूलाई हाम्रो पार्टीको कार्यक्रममा आमन्त्रित गरिरहेका छौं, अध्यक्ष भट्टराइले भनिन्, 'त्समा विशेषगरी रास्वपा, जनमत, नागरिक उन्मुक्त पार्टी, विवेकशील पार्टी लगायत छन् ।' त्यस्तै व्यक्ति र समूह अन्तर्गत काठमाण्डु

महानगरका मेयर बालेन शाहलाई पनि अभियानमा समेट्ने प्रयास गरिने उनको भनाइ छ। 'बालेनजीहरूसँग पनि हो,' भट्टराईले भनिन्, 'उहाँहरू पनि नयाँ हो, त्यसैले हामीले पार्टी, समूह र व्यक्ति भनेका छौं ।' यी दलहरूसँग मिलेर चलाइने अभियान मुद्दाकेन्द्रित हुने नयाँ शक्तिको भनाइ छ। भट्टराईले भनिन्, 'अब चाहिँ मुद्दाकेन्द्रित संयुक्त अभियान नै सञ्चालन गर्नेगरी पहल कदम लिने निर्णय गरेका छौं ।' अनि, अभियान हुँदै चुनावसम्म पनि सँगै जाने योजना पनि हो भन्ने प्रश्नमा उनले भनिन्, 'चुनावसम्म हामी हेर्दै जाउँला, अहिले यो मुद्दाकेन्द्रित हौं भनेका छौं ।'

पाँच वर्षमा बल्ल साठी प्रतिशत काम

त नुहाएर पखालिन्छ तर, श्वासमार्फत शरीरभित्र पस्ने धुलोलाई कसरी सफा पार्नु ? यसले श्वासप्रश्वासमा गम्भीर असर पारिरहेको थाहा हुँदाहुँदै हामी निरीह बनेका छौं । उनलेजनाए अनुसार ठेकेदारले विगत दुई वर्षसम्म संरचना भत्काएर काम नगरी बसेका थिए । जसका कारण यस भेगका हजारौं मानिस स्वास्थ्य जोखिम मोलेर रोजगार गर्न बाध्य छन् । समयमै काम सम्पन्न नगरेको निर्माण कम्पनीलाई सरकारले दुई पटक म्याद थपिदिएको छ । २८ अक्टोबर २०२३ मा १४ महिना र त्यसपछि १२ महिनाको म्याद थपिएर अब ३१ डिसेम्बर २०२५ भित्र कम्पनीले निर्माणको काम सक्नुपर्ने पिछ्लो सम्झौता छ । तर, थपिएको म्याद सक्न चार महिना बाँकी रहँदा काम भने आधा मात्र सम्पन्न भएको छ । कञ्चनपुर कमला सडक योजनाले पूर्व र पश्चिम गरी दुई खण्डमा विभाजन गरेर काम गरिरहेको छ । पूर्वी सप्तरी कञ्चनपुरदेखि कुशहासम्म ३९.४२ किलोमिटर र पश्चिमी कुशहादेखि कमलासम्म ४७.४१ किलोमिटर । सो अन्तर्गत पूर्वी खण्डमा ५४ प्रतिशत प्रगति भएको आयोजना कार्यालयले जनाएको छ । पूर्वी कञ्चनपुरदेखि कुशहा योजनाका इन्जिनियर राजीवकुमार भाका अनुसार कञ्चनपुरदेखि कुशहासम्म ३९.४२ किलोमिटरमा अहिलेसम्म भौतिक प्रगति ५४ प्रतिशत छ भने भुक्तानी ४५.७२ प्रतिशत छ । ३९.४२ किलोमिटरमध्ये कालोपत्रको काम

भने एकतर्फी १८ किलोमिटर मात्र भएको छ । दुईतर्फी कालोपत्रको काम खासै हुन सकेको छैन । इन्जिनियर भाले पूर्वी खण्डमा २९ वटा पुल बनाउनु पर्नेमा एकतर्फी दुई लेनको सबैको फाउन्डेसन र सबस्ट्रक्चरको काम सम्पन्न भइसकेको बताए । २९ मध्ये १६ वटा पुल सुपरस्ट्रक्चरको काम सम्पन्न भएको इन्जिनियर भाकाको भनाइ छ । तर फिनिशिंग बाँकी रहेकाले सञ्चालन हुन बाँकी छ । त्यस्तै १ सय १४ वटै कलभर्ट निर्माणको काम दुईतर्फी नै सम्पन्न भइसकेको उनको भनाइ छ । इन्जिनियर भाा विगत दुई वर्षमा ठेकेदार विभिन्न कारण काम सुस्त गतिमा गरेको स्विकारे ।

यस आयोजनको पश्चिमी भाग कुशहादेखि कमलासम्म ४७.४१ किलोमिटर चार लेन सडक विस्तारमा हालसम्म ६०.३१ प्रतिशत भौतिक प्रगति रहेको आयोजना कार्यालयले जनाएको छ । पश्चिमी योजनाका सूचना अधिकारी इन्जिनियर सरोज कोइरालाका अनुसार ४७.४१ किलोमिटरमध्ये दक्षिणतर्फको ३१.९ र उत्तरतर्फको २५.९ किलोमिटरमा कालोपत्र भइसकेको छ । कालोपत्र अब १६ किलोमिटर मात्र बाँकी छ । दक्षिणतर्फ १६ र उत्तरतर्फ २२ किलोमिटर कालोपत्र

'फास्ट ट्र्याक' बाट कमला नदीमा नयाँ पुल निर्माण गछौँ'

दुइे समाचारदाता
जनकपुरधाम । भौतिक पूर्वाधार तथा यातायातमन्त्री देवेन्द्र दाहालले धनुषा- सिरहा जोड्ने कमला नदीको नयाँ पुल निर्माण गर्ने प्रक्रिया अघि बढाउने बताएका छन् । राष्ट्रियसभाको बिहीबारको बैठकमा मन्त्रालयसँग सम्बन्धित मौखिक प्रश्नको जवाफ दिँदै उहाँले कमला नदीमा नयाँ पुल निर्माणका लागि ठेक्का प्रक्रिया सुरु गर्ने बताएका छन् । मधेशको 'लाइफलाइन' मानिने हुलाकी सडकअन्तर्गत कमला पुल निर्माणको जिम्मेवारी पाएको कम्पनी लुमिबनी बिल्डर्ससँगको ठेक्का प्रक्रिया तोडेर नयाँ ठेक्का प्रक्रिया सुरु गर्ने तयारी भएको उनले उल्लेख उल्लेख गरे । उनले भने, 'समयमै निर्माण सम्पन्न भएन, अब नयाँ निर्माण कम्पनीलाई जिम्मा दिन्छौं,'

उनले भने, 'अब नयाँ मूल्याङ्कन गरेर जसरी पनि पुल निर्माण हुन्छ, फास्ट ट्रैकबाट अघि बढ्छौं ।' निर्माण कम्पनी र बिमा कम्पनीबीचको अदालती प्रक्रिया लम्बिएपछि काम ठप्प भएको अवस्था छ । 'यो पुल बनाउन अब तीन गुणा बढी रकम लाग्न सक्छ । पुल निर्माणका लागि हामीले अन्तिम पटक अनुरोध गर्छौं, उनले भने 'निर्माण नगरेको अवस्थामा कम्पनीसँग ठेक्का तोड्दै कारबाही गर्दै कालोसूचीमा राख्ने प्रक्रिया सुरु भएको छ ।' यसका साथै महाकाली नदीमा तीन वर्षभित्र पुल निर्माण गर्ने गरी २०७४ सालमा सम्झौता भए पनि हालसम्म काम हुन नसकेको छैन । उक्त पुल निर्माणको जिम्मा पाएको निर्माण कम्पनीसँग सम्झौता तोड्ने निर्णय भएको समेत उनले बताए ।

गरेपछि कालोपत्रको काम सम्पन्न हुने उनको भनाइ छ ।

बजार क्षेत्र लहान, गोलबजार, मिर्चैया, बन्दीपुर क्षेत्रमा कालोपत्र काम बाँकी रहेको उनले बताए । लहानमा ओभर पासका लागि सहिद स्तम्भ व्यवस्थापन, धाराको पाइप स्थानान्तरण, गोलबजार र बन्दीपुरमा बिजुलीको पोल नहटाउँदा काममा समस्या भइरहेको सूचना अधिकारी कोइराला बताउँछन् । दुईतर्फी रूपमै सबै १ सय १२ वटा कलभर्ट बनिसकेको उनले बताए । जसमा भुक्तानी ४८.६९ प्रतिशत भइसकेको छ ।

उनका अनुसार यस खण्डमा जम्मा एकतर्फी २५ वटा पुल बनाउनु पर्नेमा १९ वटा ढलान भइसकेको छ । लहान र मिर्चैयामा २ वटा ओभरपास निर्माणको काम बाँकी छ ।

विगतमा कम्पनीले कामको गति सुस्त देखिएपछि भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयले यस कम्पनीलाई सचेत गराएको थियो । त्यसपछि कम्पनीले कामलाई तीव्र पारेको थियो। तर, फेरी काममा ढिला भएको छ ।

कमला कञ्चनपुर सडक पश्चिमी योजना प्रमुख उच्चल श्रेष्ठका अनुसार काम सुस्त भएको भनेर भौतिक मन्त्रालयले सचेत गराएपछि एक पटक अभै म्याद थपेर कामलाई गति दिनुपर्ने सहमति भएको छ । भएन भने ठेक्का तोड्ने कुरा पनि भएको उनले बताए । यस पटक थपिएको म्यादभित्र काम सम्पन्न गर्ने गरी कम्पनीलाई काममा गति दिने भएको छ ।

अनलाइन ठगीबाट बचौं र बचाऔँ

अनलाइन ठगहरूले:

- तपाईंले चिठ्ठा जित्नुभयो,
- तपाईंको बैंक खाता बन्द हुँदैछ, तुरुन्त OTP पठाउनुहोस्,
- यो लिङ्कक्लिक गर्नुस्, ठुलो इनाम पाउनुहुनेछ,
- म विदेशबाट पैसा पठाउँदै छु, तपाईंको खाता पठाउनुहोस् जस्ता अनेकौं प्रलोभन दिन सक्छन् ।

त्यसबाट बच्न:

- OTP, पासवर्ड वा बैंक विवरण कसैलाई नदिऔं,
- अपरिचित लिङ्क वा एप डाउनलोड नगर्ौं,
- कुनैपनि प्रकारका प्रस्तावमा नलोभिऔं,
- सामाजिक सञ्जालमा अपरिचित व्यक्तिलाई व्यक्तिगत जानकारी नदिऔं,
- ठगी भएकोवा हुन लागेको शङ्कालागेमा तुरुन्तै नजिकको प्रहरीलाई खबर गरौं ।

“सावधानी अपनाऔं, अनलाइन ठगीबाट बचौं”

**नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड**